

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง
โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร

นางสาวกิ่งแก้ว เรืองจ้อย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2561

The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop
Friendship between Friends of Mathayom Suksa II Students from
Divorced Family at Metheepittaya School in Phichit Province

Miss Kingkaew Ruangjai

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirath Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง
โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร

ชื่อและนามสกุล นางสาวกิ่งแก้ว เรืองจ้อย

แขนงวิชา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา
จังหวัดพิจิตร

ผู้ศึกษา นางสาวกิ่งแก้ว เรืองจ้อย **รหัสนักศึกษา** 2592800391 **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง
ดร.สุซอรุณ วงษ์ทิม **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน และ 2) เปรียบเทียบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกับนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เท่ากัน กลุ่มทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน และ 3) กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ การทดสอบวิลคอกซัน และการทดสอบแมนวิทนีย์

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงขึ้นภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว มิตรภาพระหว่างเพื่อน มัธยมศึกษา

Independent Study title: The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop Friendship between Friends of Mathayom Suksa II Students from Divorced Family at Metheepittaya School in Phichit Province

Author: Miss Kingkaew Ruangjui; **ID:** 2592800391;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent Study advisor: Police Lieutenant Colonel Dr. Sukaroon Wongtim, Associate Professor; **Academic year:** 2018

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the levels of friendship between friends of the experimental group students from divorced family before and after using a guidance activities package to develop friendship between friends; and (2) to compare the level of friendship between friends of the experimental group students from divorced family who used the guidance activities package with the counterpart level of the control group students from divorced family who took normal guidance activities.

The research sample consisted of 30 purposively selected Mathayom Suksa II students from divorced family at Metheepittaya School in Pichit province. Then, they were randomly assigned into the experimental group and the control group each of which consisting of 15 students. The experimental group students used a guidance activities package to develop friendships between friends for 12 sessions, 50 minutes in each session. The employed research instruments were (1) a scale to assess friendship between friends, with reliability coefficient of .92; (2) a guidance activities package to develop friendship between friends; and (3) a set of normal guidance activities. Statistics employed for data analysis were the median, inter-quartile range, Wilcoxon Matched Pairs Singed-Ranks Test, and Man -Whitney U Test.

The research results were as follows: (1) the post-experiment friendship between friends level of the experimental group students increased significantly over its pre-experiment counterpart level at the .01 level of statistical significance; and (2) the post-experiment friendship between friends level of the experimental group students, who used the guidance activities package to develop friendship between friend, was significantly higher than the post-experiment counterpart level of the control group students, who took normal guidance activities, at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Guidance activities package, Friendship between friends, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร. นิรินท แสนสา ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไข การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและตระหนักในคุณค่าที่ท่าน คณาจารย์ทั้งสองท่านมอบให้ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเสียเวลาในการตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของคณาจารย์ แขนงวิชาการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาการแนะแนว และการศึกษาเชิงจิตวิทยา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนและขอขอบคุณนักเรียน โรงเรียนเมธีพิทยาจังหวัด พิจิตร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองเครื่องมือทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครู นักเรียนโรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง และญาติทุกท่าน ได้รับความช่วยเหลือ ความรักห่วงใย และกำลังใจที่มีต่อผู้วิจัยตลอดชีวิตที่ผ่านมา ในการให้ความรัก กำลังใจ ช่วยเหลือในการทำวิจัย ทุกขั้นตอน รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านการศึกษา การทำปริญญาานิพนธ์ของผู้วิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอคุณงามความดีของปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีอุปการคุณทุกท่านที่มีต่อผู้วิจัย ขอรำลึกพระคุณของท่านตลอดไป

กิ่งแก้ว เรืองจ้อย

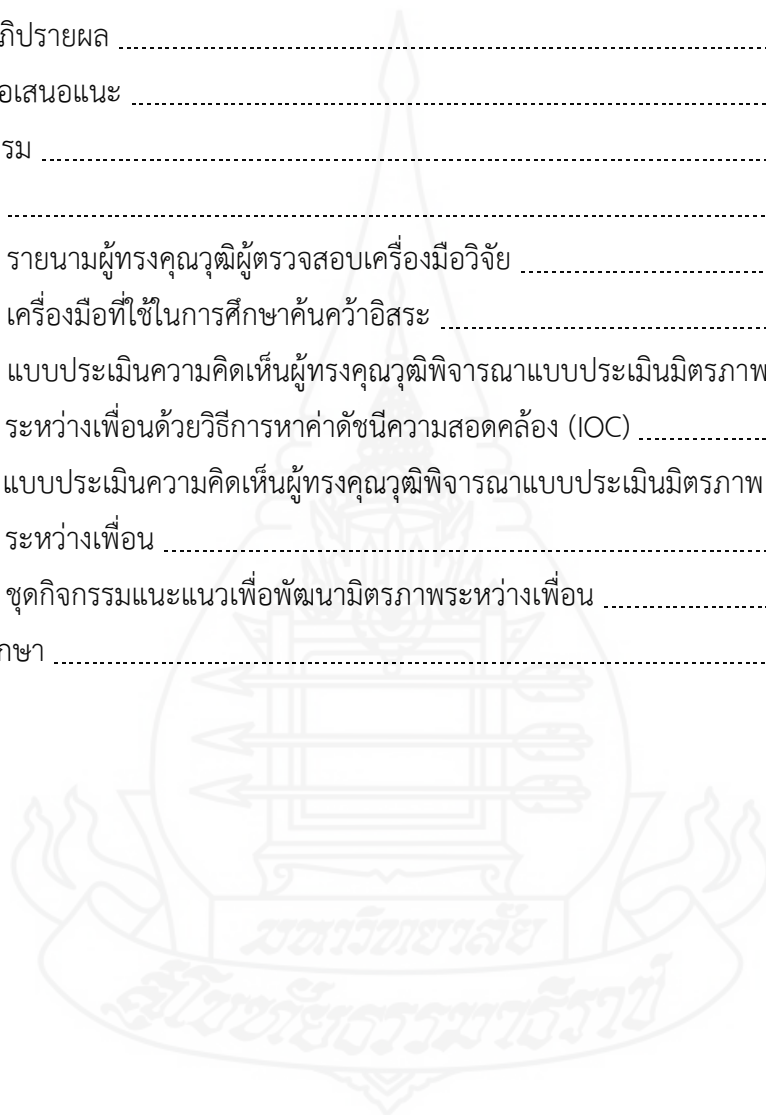
สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมิตรภาพระหว่างเพื่อน	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น	18
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	45
สรุปการวิจัย	45
อภิปรายผล	47
ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	59
ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	60
ข เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ	63
ค แบบประเมินความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบประเมินมิตรภาพ ระหว่างเพื่อนด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	68
ง แบบประเมินความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบประเมินมิตรภาพ ระหว่างเพื่อน	74
จ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน	80
ประวัติผู้ศึกษา	117

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน	37
ตารางที่ 4.1	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียน ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	43
ตารางที่ 4.2	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อน กลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	43
ตารางที่ 4.3	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อน หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	44

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างรวดเร็ว ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวเข้าสู่ชุมชนเมือง และชนบท ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวถือเป็นหน้าที่ของทั้งสามีและภรรยาในการทำงานนอกบ้านและหากครอบครัวไม่สามารถหารายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายจะทำให้ครอบครัวประสบปัญหาอื่นตามมา จึงต้องพยายามดิ้นรน เพื่อให้มีความสุขสบาย สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่เห็นคุณค่าทางวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ คนไทยในยุคปัจจุบันมีปัญหาทางด้านจิตใจมากขึ้น เช่น พฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรง รวมถึงสังคมมีสิ่งยั่วยุ มอมเมาในรูปแบบ อบายมุข หรือสิ่งเสพติด

ข้อมูลสถิติการสมรสและการหย่าร้างในรอบ 10 ปี ของประเทศไทยจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองระบุว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 - 2559 ที่ผ่านมามีคู่สามีภรรยาจดทะเบียนสมรสลดน้อยลงทุกปีแต่กลับมีคู่แต่งงานที่หย่าเพิ่มสูงขึ้นสวนทางกันทุกปีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบจำนวนคู่หย่าร้างใน พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2559 จะพบว่า ตลอด 10 ปีที่ผ่านมา อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นจากเดิมถึง 33 เปอร์เซ็นต์ (กรมสุขภาพจิต, ไทยรัฐฉบับพิมพ์ 12 ธันวาคม 2560) ส่งผลถึงปัญหาทางสังคมที่ตามมาจากการหย่าร้าง ทำให้นักเรียนที่ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม โดยปกติวัยรุ่น คือช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตหลายอย่าง การเปลี่ยนจากวัยเด็ก เป็นผู้ใหญ่ ส่งผลต่อการปรับตัวในตนเองและสังคมอยู่แล้ว เมื่อมีปัญหาที่ครอบครัวหย่าร้างเข้ามาเป็นปัญหาในชีวิตเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนเพิ่มและรุนแรงขึ้น

มีการศึกษาพบว่าเด็กที่พ่อแม่หย่าร้างนั้นได้รับผลกระทบมากกว่าที่พ่อแม่เสียชีวิต เนื่องจากกระบวนการหย่าร้างค่อนข้างมีความซับซ้อนและเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลาที่นานกว่า (Hurlock, 1978) เด็กบางคนอาจเผชิญกับความขัดแย้งและสถานการณ์ที่พ่อแม่ทะเลาะกัน จนถึงระยะเวลาที่พ่อแม่ตัดสินใจแยกทางกัน นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่พ่อแม่หย่าร้างกันทำให้เด็กรู้สึกอายเพื่อนมากกว่าเหตุการณ์ที่พ่อแม่เสียชีวิต และรู้สึกแปลกแยก มีปมด้อย จากเพื่อน การจะผ่านขั้นตอนการหย่าร้างนั้น ไม่ใช่เพียงพ่อแม่เท่านั้นที่ได้รับผลกระทบ แต่ตัวของเด็กเองก็ต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ไปพร้อมกับพ่อแม่ด้วยเช่นกัน (North Carolina Cooperative Extension Service, n.d.; Wallerstein, 1984) เมื่อนักเรียนที่พบเจอปัญหาการหย่าร้าง ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รุนแรง ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการ

เรียน การใช้ชีวิต รวมไปถึงผลกระทบต่อผู้ใกล้ชิด ผู้ปกครอง เพื่อน รวมถึงครู และอาจส่งผลถึงการดำเนินชีวิตไปในทางที่ผิด ดังที่ สมภพ เรื่องตระกูล (2547, น. 256) เด็กจะรู้สึกโกรธและสับสน เพราะไม่มีใครอธิบายถึงสาเหตุที่แท้จริงก่อให้เกิดความเครียดต่อเด็กอย่างรุนแรงและส่งผลให้เกิดความบกพร่องของพัฒนาการ ความรู้สึกทุกข์ใจ และมีพฤติกรรมผิดปกติ รวมทั้งส่งผลต่ออารมณ์ในระยะยาว ปัญหาทางจิตเวชที่พบในเด็ก ได้แก่ ความประพฤติดีผิดปกติ ก้าวร้าวรุนแรง ไม่ให้ความร่วมมือ ฟังหาผู้อื่นสูงมากการเรียนตกต่ำ อารมณ์เศร้า และวิตกกังวล โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่น ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549) กล่าวว่า การที่พ่อแม่หย่าร้างกันจึงทำให้เด็กรู้สึกว่าตนแปลกแยกแตกต่างจากเพื่อน ความรู้สึกเช่นนี้ส่งผลให้เด็กบางคนเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ต่อต้านสังคม แสดงความก้าวร้าว ต่อคนรอบข้าง ขาดความไว้วางใจ เนื่องจากคนในครอบครัวของตนเองยังไว้วางใจใครไม่ได้ มีผลการเรียนลดลง ขาดแรงจูงใจในการทำอะไรต่าง ๆ หากเด็กในช่วงวัยนี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือและพัฒนาอย่างเหมาะสม จะส่งผลต่อพัฒนาการในด้านอารมณ์ พฤติกรรม และสังคมของเด็กในช่วงวัยรุ่นได้

Lemme (2002) กล่าวว่า มิตรภาพมีความเกี่ยวข้องกับความสุขใจ เป็นการสนับสนุนเพื่อน การช่วยเหลือประคับประคองเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤต เป็นเสมือนตัวกันความเครียดให้ออกไปจากชีวิต สรุปได้ว่า มิตรภาพในช่วงวัยรุ่นไม่เพียงแต่จะส่งผลดีต่อช่วงวัยนี้เท่านั้นแต่ยังส่งผลกระทบต่อเรื่องไปยังช่วงอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น มิตรภาพระหว่างเพื่อน เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาเพื่อให้นักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีพฤติกรรมทางด้านสังคม อารมณ์ และพฤติกรรม ที่ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ มีความสุข และมีภูมิคุ้มกันนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้โดยไม่รู้สึกว่าคุณแตกต่าง

เพื่อนมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับวัยรุ่นเพราะเพื่อนจะมีอิทธิพลในเรื่องความคิดความเชื่อ ตลอดจนการให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ อาจชักจูงไปในทางที่ดีและไม่ดีได้ในสังคมปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าชีวิตในช่วงวัยรุ่นมีความสำคัญ เนื่องจากวัยรุ่นถือเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต (Turning Point) โดยผลลัพธ์จากพฤติกรรมในวัยนี้จะมีผลต่อบุคคลในระยะยาวต่อเนื่องไปถึงช่วงวัยอื่น (พรพิมล เจริญนาครินทร์, 2539, น. 12-13) ในช่วงวัยนี้ เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ จากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ออกไปสู่โลกภายนอกที่ต้องเรียนรู้และเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงแห่งการลองผิดลองถูก องค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าเป็นทศวรรษที่ 2 ของชีวิต ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 10 – 19 ปี (World Health Organization, 2011) ดังที่กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนไม่เพียงแต่จะเป็นแหล่งของความอบอุ่นทางอารมณ์เท่านั้น แต่ยังสอนให้รู้จักวิธีอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น รู้จักยอมรับ เพื่อฟัง และอดกลั้นต่อทัศนคติของคนอื่น กล่าวคือ เพื่อนจะเป็นบุคคลที่ไว้วางใจ ฟังหาอาศัยได้ พุดคุยในเรื่องต่าง ๆ ได้ นอกจากนั้น เพื่อนต้องมีลักษณะท่าทางที่ดีเป็นคนดี (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549, น. 360-361) ดังนั้น การที่นักเรียนมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนเพื่อชักนำกันไปในทางที่ดี จึงเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันในชีวิตให้นักเรียน ประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกต้อง ชักนำกันเพื่อทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่หลงเดินทางผิด

เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขเป็นกิจกรรมที่ช่วยนักเรียนให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา และส่งเสริมเพื่อพัฒนา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังเช่นงานวิจัยของ (ณัฐวีร์ นงนุช, 2552, น. 9) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน การสร้างมิตรภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น เพื่อให้เกิดมิตรภาพและเกิดความรู้สึกที่ดีกับเพื่อน องค์ประกอบพื้นฐานของมิตรภาพคือความใกล้ชิดกันทางกายภาพ ความคล้ายคลึงกันทางทัศนคติและความน่าดึงดูดใจจึงไม่แปลกใจที่ได้วัยรุ่นจะมีความผูกพันลึกซึ้งกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าสัมพันธ์ภาพอื่นใดทั้งหมด (สุวีร์ ศิวะแพทย์, 2549, น. 417) เมื่อเพื่อนคือผู้ที่มีอิทธิพลและสำคัญกับนักเรียนวัยรุ่น การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนในกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวหย่าร้าง เพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน เพราะเพื่อนคือผู้ที่มีอิทธิพลกับนักเรียนวัยรุ่น ให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือ แนะนำ และชักนำไปเพื่อปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้อง

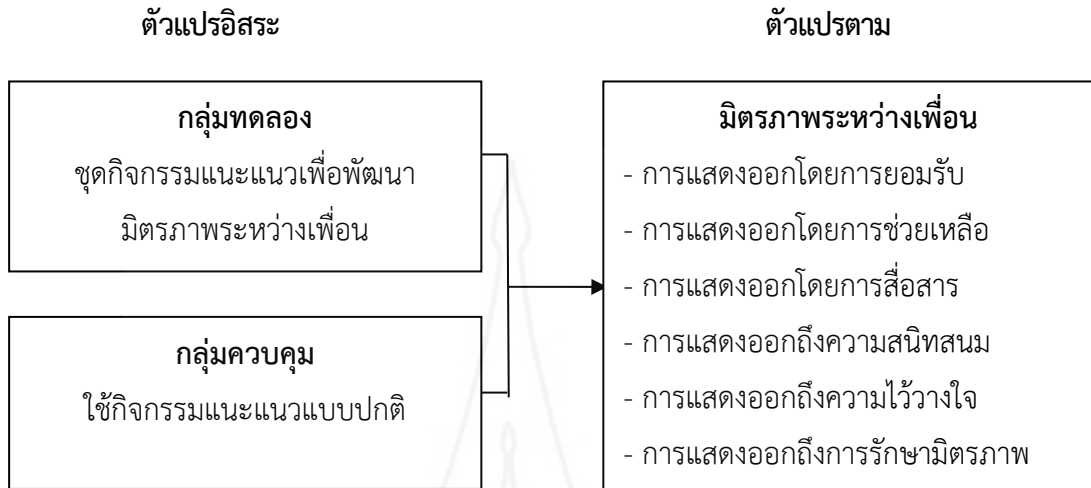
ผู้วิจัยในฐานะครูโรงเรียนเมธิพิทยา จังหวัดพิจิตร จึงเห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน จึงมีความต้องการที่จะศึกษาโดยนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนมาใช้ในครั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธิพิทยา จังหวัดพิจิตร มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนในนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1. ภายหลังได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนกลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

4.2 นักเรียนกลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 44 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงและสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันของคำศัพท์เฉพาะและข้อความ ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของคำศัพท์เฉพาะและข้อความดังนี้

6.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ชุดกิจกรรมนี้ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวจำนวน 12 กิจกรรม ซึ่งนำมาบูรณาการตามเป้าหมายและขอบข่ายของงานแนะแนว ซึ่งในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ ขั้นตอนของแต่ละกิจกรรม สื่อ หรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม รวมทั้งใบงาน

6.2 มิตรภาพระหว่างเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล อันจะให้เกิดความรัก ความรู้สึก ความนับถือ การกระทำ และความร่วมมือ แบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ คือ

6.2.1. การแสดงออกของนักเรียนโดยการยอมรับ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทักษะ ค่านิยม ความสามารถ สภาพครอบครัว ไม่ยึดติดกับข้อบกพร่องใด ไม่ดูถูกเหยียดหยามเพื่อนที่ด้อยกว่า ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อน การให้อภัย สามารถที่จะเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

6.2.2 การแสดงออกของนักเรียนโดยการช่วยเหลือ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนในการส่งเสริม สนับสนุน เอื้ออาทร เอาใจใส่ ปรารถนาดี แสดงความมีน้ำใจ ต่อเพื่อนด้วยความจริงใจ ให้ความสำคัญกับเพื่อนและเป็นที่ปรึกษาของเพื่อนได้ โดยไม่เอารัดเอาเปรียบ ช่วยเหลือชักชวนเพื่อนปฏิบัติกิจกรรมที่ดี มีประโยชน์

6.2.3 การแสดงออกของนักเรียนโดยการสื่อสาร หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนเพื่อส่งผ่านความรู้สึก ความคิด เปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดของเพื่อน การใช้คำพูดที่จริงใจเป็นกันเอง แสดงออกถึงความผูกพันกัน การแสดงออกทางคำพูด และการแสดงออกทางกาย การสบตา การโอบไหล่ การยิ้มแย้ม เพื่อความเข้าใจและการรับรู้ที่ตรงกัน

6.2.4 การแสดงออกของนักเรียนถึงความสนิทสนม หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนในความต้องการของเพื่อน การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจ แสดงออกถึงความเข้าใจกัน อันจะทำให้เกิดความอบอุ่นใจ เมื่อได้อยู่ใกล้เพื่อน การกอดคอ การจับมือ และสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกัน รู้สึกสบายใจเมื่อได้คุยกัน กล้าที่จะพูดคุย แสดงออกอย่างใกล้ชิดทุกเรื่อง

6.2.5 การแสดงออกของนักเรียนถึงความไว้วางใจ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อใจ มั่นใจในตัวเพื่อน ไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยทั้งด้านบวกและด้านลบต่อกัน

เพื่อให้เพื่อนได้รู้จักตนเองมากขึ้น มั่นใจในความสามารถของเพื่อน สามารถเป็นที่พึ่งให้เพื่อนในยามที่ลำบาก รู้สึกถึงความปลอดภัยเมื่ออยู่เคียงข้าง สามารถรักษาความลับและรู้สึกอุ่นใจ และมีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อน

6.2.6 การแสดงออกของนักเรียนถึงการรักษามิตรภาพ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อมั่น การระวัง การดูแล การปกป้องความสัมพันธ์ ความต้องการให้มิตรภาพนั้นให้คงมีต่อไป

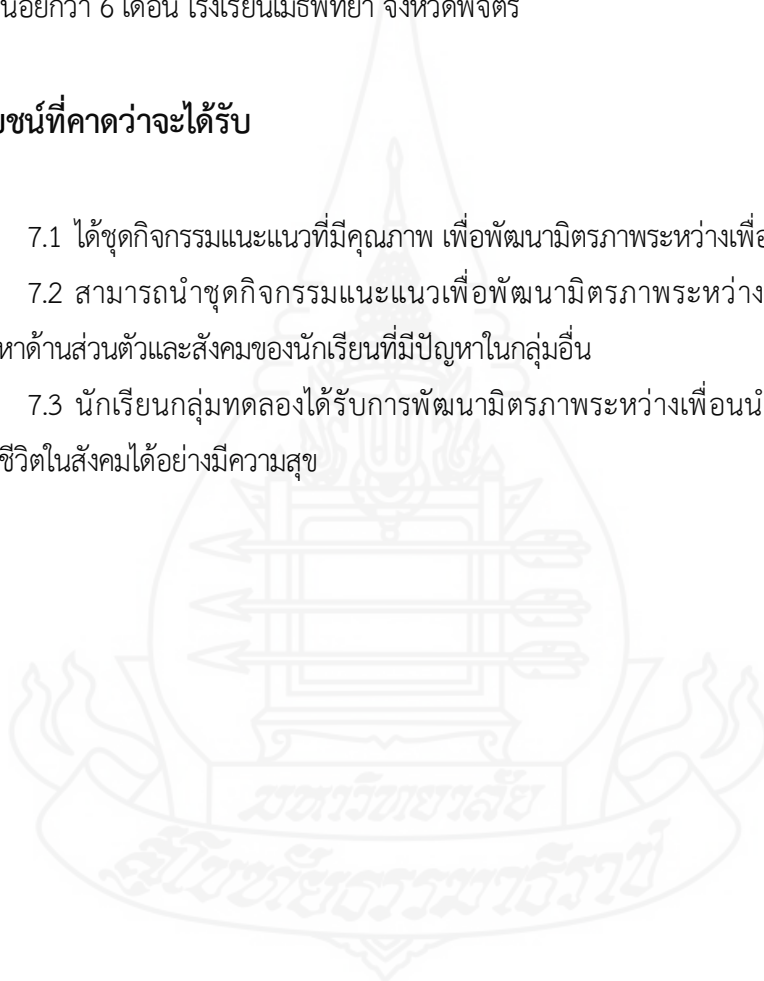
6.3 นักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโดยบิดา มารดา ยุติความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยา ทั้งนิตินัย และพฤตินัย เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน

7.2 สามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาด้านส่วนตัวและสังคมของนักเรียนที่มีปัญหาในกลุ่มอื่น

7.3 นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนนำไปสู่การปรับตัวที่ดีและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
มิตรภาพระหว่างเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา
จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยขอเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมิตรภาพระหว่างเพื่อน
 - 1.1 ความหมายของมิตรภาพ
 - 1.2 ความสำคัญของมิตรภาพ
 - 1.3 มิติของมิตรภาพ
 - 1.4 องค์ประกอบของมิตรภาพ
 - 1.5 มิตรภาพกับความสุข
 - 1.6 ประเภทของกลุ่มเพื่อน
 - 1.7 สัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 1.8 คุณสมบัติของเพื่อนที่ดีที่ควรคบ
 - 1.9 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 1.10 การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 1.11 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในเด็กวัยรุ่น
 - 1.12 ปัจจัยเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น
 - 2.1 ความหมายของวัยรุ่น
 - 2.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น
 - 2.3 ทฤษฎีพัฒนาการของวัยรุ่น
 - 2.4 ประเภทของกลุ่มเด็กวัยรุ่น
 - 2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
 - 2.6 ความหมายและรูปแบบการหย่าร้าง
 - 2.7 ลำดับขั้นตอนการหย่าร้าง
 - 2.8 ผลกระทบจากการหย่าร้างต่อเด็ก

3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว
 - 3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว
 - 3.3 หลักการจัดการแนะแนว
 - 3.4 ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.5 กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.6 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.7 ความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.8 ประเภทของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.9 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.10 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.11 ประโยชน์ของชุดกิจกรรมแนะแนว
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมิตรภาพระหว่างเพื่อน

1.1 ความหมายของมิตรภาพ

พระมหารัชมังกุศล (ต๋วงใต้) (2547, น. 11) มิตรภาพ หมายถึง บุคคลผู้สามารถเป็นผู้รักษา ผู้ต้านทาน ผู้เป็นที่รักหรือเป็นที่ไว้วางใจในความลับทั้งปวง ความเป็นผู้ต้อนรับ หรือบุคคลผู้คบหากันบ่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมบิดา - มารดากัน ครู - อาจารย์กัน โรงเรียนเดียวกัน องค์กร ศาสนารวมไปถึงประเทศชาติ ทวีป โลกเดียวกัน ซึ่งทางปรัชญาพุทธเรียกว่า เป็นผู้ร่วม เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน

มิตร ยังหมายถึง ผู้ติดต่อ คือยอมสืบต่อด้วยการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ การคบกันบ่อย ๆ เพราะการอยู่ร่วมกัน การคบกันบ่อย ๆ เป็นเหตุให้เกิดการเป็นมิตรกันได้ เด็กอยู่บ้านใกล้เรือนเคียงกัน อยู่โรงเรียนเดียวกัน นักเรียน นักศึกษาอยู่สถาบันเดียวกัน ผู้ใหญ่อยู่องค์กรเดียวกัน เป็นต้น ความใกล้ชิดต่อกันยอมทำให้เกิดมิตรภาพต่อกันได้ มิตรประเภทนี้เกิดขึ้นได้ เพราะใกล้ชิดกัน ในที่นี้ยังไม่ได้แยกออกกว่าเป็นมิตรแท้ หรือมิตรเทียม

นักปราชญ์ทางด้านพระพุทธศาสนาในประเทศไทยอีกหลายท่าน ยังให้ความหมาย คำว่า มิตรหรือเพื่อนไว้ ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างเพียงสองท่านคือ พระธรรมปิฎก ได้ให้ความหมายว่า มิตร หมายถึง เพื่อน ผู้มีความเยื่อใยดี ผู้มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

มิตรภาพ หมายความว่า ความเป็นเพื่อนที่รักใคร่คุ้นเคยกัน มิไม่ตรีจิตต่อกัน อาจจะร่วมสุขร่วมทุกข์ด้วยหรือไม่ก็ได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของมิตรภาพ ว่าหมายถึง ความเป็นเพื่อน

อภิญา อภิสิทธิ์วิช (2553, น. 70) ให้ความหมาย มิตรภาพ ว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ โดยสมัครใจของบุคคลที่มีความคล้ายคลึงกันอย่างสูง โดยมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งผู้ที่มีมิตรภาพต่อกันจะมองอีกฝ่ายว่ามีความสำคัญ มีหนึ่งเดียว และไม่สามารถทดแทนได้ โดยมิตรภาพที่แท้จริง อาจเกิดขึ้นได้จากการพูดคุยเพียงช่วงเวลาไม่นานในเรื่องราวที่ไม่ซับซ้อน และง่ายต่อการทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยที่ความสัมพันธ์นั้นอาจจะเริ่มจากคนรู้จักไปเป็นคนที่สนิทสนมจนกระทั่งกลายเป็นคนที่มีความผูกพันแบบยั่งยืน

ศิริลักษณ์ โดดหนู (2558, น. 54) ให้ความหมาย มิตรภาพ ว่าหมายถึง ความผูกพันกันทางจิตใจของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยความสมัครใจ อันเนื่องจากความคล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายในทิศทางเดียวกัน มีความเสมอภาค เอื้อเพื่อเอื้อแก่ซึ่งกันและกันโดยไม่หวังผลตอบแทน

สรุปได้ว่า มิตรภาพระหว่างเพื่อน หมายถึง ความเป็นเพื่อน ความสัมพันธ์โดยสมัครใจของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีความสำคัญต่อกัน เข้าใจกัน เอื้อเพื่ออีกกัน ไม่หวังผลตอบแทน มีเป้าหมายทิศทางเดียวกัน มีความเสมอภาค โดยความสัมพันธ์อาจเริ่มจากคนรู้จักไปสู่ความผูกพันแบบยั่งยืน

1.2 ความสำคัญของมิตรภาพระหว่างเพื่อน

มิตรภาพ ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกช่วงอายุ โดยเฉพาะช่วงวัยรุ่น ซึ่งได้มีนักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้กล่าวถึงความสำคัญของมิตรภาพเอาไว้ รายละเอียดดังนี้

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2552, น. 90) อ้างถึงใน ศิริลักษณ์ โดดหนู (2558) เพื่อนร่วมวัยมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นมักจะคบเพื่อนที่มีความสนใจ และค่านิยมร่วมกัน การคบเพื่อนของวัยรุ่นหญิงมักจะจริงจัง และมีเพื่อนสนิทที่ปรึกษาได้ทุกเรื่องได้ ส่วนวัยรุ่นชายอาจจะเป็นเพื่อนร่วมสนุกแต่จะไม่สนิทเหมือนกับวัยรุ่นหญิง นอกจากเด็กวัยรุ่นชายและหญิงจะมีเพื่อนเพศเดียวกันแล้ว เด็กวัยรุ่นเริ่มสนใจที่จะมีเพื่อนต่างเพศด้วย

เด็กวัยรุ่นทั้งชายหญิงมีความต้องการ ที่จะทำทุกอย่างเหมือนเพื่อนร่วมวัยตั้งแต่การแต่งตัว ความประพฤติ การใช้ภาษา รวมทั้งความเชื่อและค่านิยม การคบเพื่อนวัยนี้มีความสำคัญมาก ผู้ปกครองควรพยายามให้คำแนะนำชี้แจงให้เด็กคิดว่า การคบเพื่อนที่ดีมีความสำคัญอย่างไร พร้อมทั้งอธิบายอันตรายของการคบเพื่อนไม่ดี ทางโรงเรียนก็ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กวัยนี้ได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้บทบาทที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

Lemme (2002) กล่าวว่า มิตรภาพมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ความพึงพอใจ ในความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายระหว่างบุคคลและกลุ่มคนต่าง ๆ ในการสนับสนุนเพื่อนเป็นการช่วยเหลือ ประคับประคองเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤต เป็นเสมือนตัวกันความเครียดให้ออกไปจากชีวิต นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาวิจัยหลายชิ้นที่บ่งชี้ถึงความสำคัญของมิตรภาพไว้ดังนี้ ความสนิทสนมกลมเกลียวกันในวง วิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตที่ดีในช่วงวัยผู้ใหญ่ ตอนกลาง หรืออีกงานวิจัยหนึ่งที่พบว่ามิตรภาพมีผล ต่ออารมณ์เชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม วามสุข และความพึงพอใจในชีวิตของช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ดังนั้นอาจสรุปได้ว่ามิตรภาพในช่วงวัยรุ่นไม่เพียงแต่จะส่งผลดีต่อช่วงวัยนี้เท่านั้น แต่ยังส่งผลทางบวก ต่อเนื่องไปยังช่วงวัยอื่น ๆ อีกด้วย

จะเห็นว่า มิตรภาพมีความสำคัญกับบุคคลในทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนเพศเดียวกัน หรือต่างเพศ การส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นมีความรู้และเห็นความสำคัญของมิตรภาพที่ดี มีความสำคัญ เป็นอย่างมาก มิตรภาพสามารถกันความเครียด ส่งผลให้สุขภาพจิตดี เพื่อให้ก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ในอนาคต

1.3 มิติของมิตรภาพ

Amado (1993 cited in Kelly, 2004) จำแนกมิติของมิตรภาพเป็น 4 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านความดึงดูดใจ (Attraction) คือสิ่งที่เชื่อมต่อกับความรู้สึกของบุคคลกับความเป็น เพื่อน ทำให้เกิดการรักใคร่ไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่มีชีวิตชีวาอย่างมั่นคง การที่บุคคลมีความบกพร่องในมิติด้าน นี้ก็จะมีผลต่อมิตรภาพกับบุคคลอื่น

2. คุณสมบัตินี้พื้นฐานของมิตรภาพ (Embodiment) เป็นแนวทางที่บุคคลกำหนดลักษณะ ของมิตรภาพทางกายภาพ ที่อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลหรือชนิดของความสัมพันธ์ โดยบุคคล อาจแสดงคุณสมบัตินี้พื้นฐานของมิตรภาพโดยการไปดูหนังด้วยกัน การเล่นดนตรีด้วยกัน การที่บุคคล บกพร่องในมิตินี้จะเสี่ยงต่อการสูญเสียมิตรภาพได้ง่าย เนื่องจากมิตินี้ต้องการความช่วยเหลือภายใต้ กิจกรรมที่จะนำไปสู่การกระทำและการแสดงออกถึงมิตรภาพ

3. พลังอำนาจ (Power) มิตินี้สามารถแยกระดับความสำคัญและแนวทางของมิตรภาพได้ โดยความเป็นส่วนตัวและข้อจำกัดจะส่งผลกระทบต่อมิตรภาพระหว่างบุคคลได้ การบกพร่องในมิตินี้ การปราศจากการกระทำที่เป็นการจัดการ การบังคับให้ยอมรับ ความไม่เสมอภาคกันทางด้านฐานะทาง สังคม การเงิน หรือโอกาส มิตรภาพก็จะไม่สามารถดำเนินต่อไปด้วยดีได้

4. ความเป็นชุมชนเดียวกัน (Community) เป็นการยอมรับว่ามิตรภาพเป็นสถานภาพ ภายในและเป็นสิ่งสนับสนุน การมีความรู้สึกบางอย่างร่วมกัน การลกพร่องในมิตินี้ จะเสี่ยงต่อการลดคุณค่า หรือความสำคัญลง และปราศจากความเข้มแข็งต่อสิ่งที่จะเป็นอันตรายหรือเสียหายต่อมิตรภาพ ไม่สามารถ ดำเนินไปด้วยดีได้

1.4 องค์ประกอบของมิตรภาพระหว่างเพื่อน

มิตรภาพระหว่างเพื่อน หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลอันจะให้เกิดความรัก ความรู้สึก ความนับถือ การกระทำ และความร่วมมือ การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น สร้างความสนิทสนมใกล้ชิดได้อย่างมีความสุข เคารพสิทธิของผู้อื่น สนใจความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างกัน มีความไว้วางใจ มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน เพื่อพัฒนามิตรภาพที่ยั่งยืน การสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นจึงเป็นพื้นฐานของกระบวนการพัฒนาความรู้สึกและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน แบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ คือ

1.4.1 การแสดงออกของนักเรียนโดยการยอมรับ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทักษะ ค่านิยม ความสามารถ สภาพครอบครัว ไม่ยึดติดกับข้อบกพร่องใด ไม่ดูถูกเหยียดหยามเพื่อนที่ด้อยกว่า ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อน การให้อภัย สามารถที่จะเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

1.4.2 การแสดงออกของนักเรียนโดยการช่วยเหลือ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนในการส่งเสริม สนับสนุน เอื้ออาทร เอาใจใส่ ประารถนาดี แสดงความมีน้ำใจ ต่อเพื่อนด้วยความจริงใจ ให้ความสำคัญกับเพื่อนและเป็นที่ปรึกษาของเพื่อนได้ โดยไม่เอารอดเอาเปรียบ ช่วยเหลือชักชวนเพื่อนปฏิบัติกิจกรรมที่ดี มีประโยชน์

1.4.3 การแสดงออกของนักเรียนโดยการสื่อสาร หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนเพื่อส่งผ่านความรู้สึก ความคิด เปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดของเพื่อน การใช้คำพูดที่จริงใจเป็นกันเอง แสดงออกถึงความผูกพันกัน การแสดงออกทางคำพูด และการแสดงออกทางกาย การสบตา การโอบไหล่ การยิ้มแย้ม เพื่อความเข้าใจและการรับรู้ที่ตรงกัน

1.4.4 การแสดงออกของนักเรียนถึงความสนิทสนม หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนในความต้องการของเพื่อน การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจ แสดงออกถึงความเข้าใจกัน อันจะทำให้เกิดความอบอุ่นใจ เมื่อได้อยู่ใกล้เพื่อน การกอดคอ การจับมือ และสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกัน รู้สึกสบายใจเมื่อได้คุยกัน กล้าที่จะพูดคุย แสดงออกอย่างใกล้ชิดทุกเรื่อง

1.4.5 การแสดงออกของนักเรียนถึงความไว้วางใจ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อใจ มั่นใจในตัวเพื่อน ไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยทั้งด้านบวกและด้านลบต่อกันเพื่อให้เพื่อนได้รู้จักตนเองมากขึ้น มั่นใจในความสามารถของเพื่อน สามารถเป็นที่พึ่งให้เพื่อนในยามที่ลำบาก รู้สึกถึงความปลอดภัยเมื่ออยู่เคียงข้าง สามารถรักษาความลับและรู้สึกอุ่นใจ และมีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อน

1.4.6 การแสดงออกของนักเรียนถึงการรักษามิตรภาพ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อมั่น การระวัง การดูแล การปกป้องความสัมพันธ์ ความต้องการให้มิตรภาพนั้นให้คงมีต่อไป

1.5 มิตรภาพกับความสุข

Argyle (2001) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ใกล้ชิดมีความเกี่ยวข้องกับความสุขด้วยเหตุผล 3 ประการดังนี้

1. คนมีความสุขจะมีลักษณะที่น่าดึงดูดใจ ดังนั้นจึงมีเพื่อนมากกว่าคนที่ไม่มีความสุข
2. ความสัมพันธ์ใกล้ชิดส่งผลต่อความผูกพัน เพราะจะทำให้เรารู้สึกมีความสุขและพอใจ
3. มิตรภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนม ถือเป็นภาระสนับสนุนจากสังคม

สุเมธ พงษ์เกตุรา (2553, น. 24) กล่าวว่า การที่บุคคลมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้านักเรียนประพฤติปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ตนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ก็จะสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.6 ประเภทของกลุ่มเพื่อน

พชนมน พิริยะเลิศสกุลยั้ง (2549, น. 18) อ้างถึงใน ก่อ สวัสดิปาณิชย์ (2519) ได้กล่าวถึงการจัดกลุ่มของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ไม่มีระเบียบพิธี แต่เป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีรสนิยมตรงกันหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันบางอย่าง สมาชิกภายในกลุ่มไม่แน่นอน บางคนเข้าร่วมกลุ่มในระยะหนึ่งแล้วแยกตัวออกไป บางทีก็กลับเข้ามาร่วมกลุ่มอีก สรุปคือ เพื่อนจะเกิดจากการอยู่ใกล้ชิดเคียงกัน ความสนใจเหมือนกัน ทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน

2. เพื่อนสนิท กลุ่มนี้มีความสนิทสนมมากพอที่จะเล่าความลับได้ภายในกลุ่ม เด็กวัยรุ่นอาจเลือกเพื่อนได้เพียง 1 - 2 คน เท่านั้น กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพัฒนาการบุคลิกภาพของวัยรุ่นสูง และช่วยให้มีการปรับตัวได้ดี

3. เพื่อนต่างเพศ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาว ที่ชอบพอกัน หรือพอใจที่จะได้เกี่ยวข้องกับกันอย่างเปิดเผยและสนิทสนมรักใคร่

Hurlock (1967) ได้จัดประเภทของเพื่อนวัยรุ่นออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อนที่สนิทที่สุด เป็นเพื่อนที่ดีคบหาอย่างสนิทสนม ไว้วางใจกัน และไม่มีความลับต่อกัน

2. เพื่อนสนิทที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน เป็นเพื่อนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 3 - 4 คน

3. เพื่อนที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน เป็นเพื่อนที่มีอุดมคติทางสังคมเหมือนกัน เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดของกลุ่มเพื่อนวัยรุ่น คือไม่จำเป็นต้องอยู่ในชั้นเดียวกัน โดยทั่วไปเพื่อนกลุ่มนี้จะประกอบด้วยเพื่อนที่มีความสนใจเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หลายกลุ่ม

1.7 สัมพันธภาพกับเพื่อน

ชมนุช บัญสิทธิ์ (2541, น. 28) กล่าวว่า บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องมึสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น มีการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี ส่งผลให้แนวโน้มทางการเรียนสูงขึ้น ส่วนวัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อมทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ มีความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

เกศสุดา อินทรโอสถ (2546, น. 8) กล่าวว่า การแสดงออกของนักเรียนที่ทำให้เกิดความสัมพันธที่ดีกับทั้งเพื่อนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับตน และสภาวะการณ์ ได้แก่ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนและของตนเอง การเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง และกล้าที่จะปฏิเสธ การยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนและยอมรับถึงคามแตกต่างระหว่างบุคคล การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรู้จักให้และรับ

สุเมธ พงษ์เกตรา (2553, น. 11) สรุปว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ต่อบริเวณระหว่างบุคคล เพื่อทำความรู้จักกัน เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันของบุคคล รวมทั้งสังคม ทำให้เกิดการปรับตัวทางสังคม ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิ ผู้อื่น รู้จักการให้และการยอมรับ พึ่งพาซึ่งกันและกัน

1.8 คุณสมบัติของเพื่อนที่ดีที่ควรคบ

วิจิตร อาวะกุล (2542, น. 181) กล่าวว่า คุณสมบัติของเพื่อนที่ดีที่ควรคบนั้น ประกอบด้วยคุณสมบัตินี้

1. เป็นคนไม่เอาเปรียบเพื่อน เห็นเพื่อนได้สติก็ใจด้วย ไม่อิจฉาริษยา เมื่อเพื่อนตกทุกข์ได้ยากเจ็บป่วยก็สงสารและทุกข์แทนพยายามหาทางช่วยเหลือ และยอมเสียสละให้กันเมื่อถึงคราวจำเป็น
2. เป็นคนรักเพื่อนไม่เห็นแก่ตั้ง เสียสละและเห็นประโยชน์ส่วนรวม โอบอ้อมอารี เมตตา กรุณา พูดจา มีศีล มีสัตย์ เชื่อถือได้ รักษาคำพูด กิริยาสุภาพเรียบร้อยอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ไม่แข็งกระด้าง
3. มีวาจาอ่อนหวานนุ่มนวล อ่อนน้อมกับคนทั่วไป รักเกียรติของตนและผู้อื่น ไม่ทับถมผู้อื่นเมื่อทำผิด
4. แนะนำเพื่อนในสิ่งที่ดี คอยตักเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิด ห่วงดีต่อเพื่อน
5. ไม่เสื่อมเสียในเรื่องความประพฤติ การเงิน ไม่เข้าขู้ ไม่เกเร เล่นการพนัน เสพยาเสพติด ไม่นินทาผู้แหย่ ไม่เป็นที่รังเกียจในสังคมทั่วไป
6. เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย หนักแน่น เยือกเย็น ไม่หุเบา เชื่อคนง่าย ไม่เป็นคนขี้เหนียว แต่ไม่ใช่คนสุรุษสุร่าย

สุลักษณ์ สุวคนธ์ (2558, น. 36 อ้างอิงใน กรมสุขภาพจิต, 2547) คุณลักษณะของเพื่อนที่ดีประกอบด้วย

1. เพื่อนที่ดีควรชักพาเพื่อนไปในทางที่ถูกที่ควร
2. เพื่อนที่ดีจะคอยตักเตือนเมื่อเห็นเพื่อนทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง
3. เพื่อนที่ดีควรให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในขอบเขตที่ ตนสามารถพึงกระทำ
4. เพื่อนที่ดีไม่ควรซ้ำเติมเพื่อน ทั้บถม เมื่อเพื่อนมีปัญหา
5. เพื่อนที่ดีจะเป็นกำลังใจให้เพื่อนในเวลาที่มีปัญหา
6. เพื่อนที่ดีจะคอยปกป้องเพื่อนจากคำกล่าวหาที่ไม่เป็นความจริง

สุเมธ พงษ์เกตุรา (2553, น. 22) การคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเพื่อนคือสิ่งแวดล้อมหล่อหลอมชีวิตของเรา ถ้าเพื่อนดี เพื่อนก็จะชักนำเราไปในทางที่ดี แต่ถ้าเพื่อนไม่ดีก็จะชักจูงเราไปในทางที่ไม่ดีได้หลักอีกข้อ หนึ่งในกรคบเพื่อนก็คือ เราต้องสังเกตดูว่า เพื่อนที่เราคบนั้น ในสายตาของคนอื่นเห็นว่าเขาเป็น คนเลว เป็นที่ติ ฉันทหรือสังคมรังเกียจหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้นเราก็ต้องสันนิษฐานได้ว่าเพื่อนคนนั้นต้อง เป็นคนไม่ดีด้วย ไม่ควรคบหา

1.9 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

วจิ ปัญญาใส (2554, น. 36) กล่าวว่า ในช่วงวัยรุ่นนั้น “เพื่อน” นับเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิด เจตคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นมาก ดังนั้น ในการดำเนินการเพื่อส่งเสริม พัฒนา หรือ ป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับวัยรุ่น การนำกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นมาใช้ประโยชน์จึงน่าจะเกิดผลดีเพราะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสามารถโน้มน้าวชักจูงเพื่อนในกลุ่มด้วยการให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนที่มีปัญหา ให้ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสม ก็สามารถป้องกันปัญหาของวัยรุ่นได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านพฤติกรรม หรือปัญหาด้านการเรียน

สุลักษณ์ สุวคนธ์ (2558, น. 33) กล่าวว่า แนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นแนวคิดใช้สัมพันธภาพมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ที่เป็นอยู่ แนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อนได้นำมาใช้ในงานด้านการศึกษา เช่น ใช้ในการส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริมการศึกษาาระหว่างนักเรียนด้วยกัน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีขึ้น และให้ความหมาย เพื่อนช่วยเพื่อน คือ กระบวนการ กิจกรรม วิธีการ ที่ใช้ เพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมด้านบวก และสามารถนำลดความเสี่ยงจากพฤติกรรมด้านลบ ใช้ความร่วมมือกันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ เกิดแรงจูงใจที่จะนำมาสู่การแก้ไขของตนเอง และเพื่อน ผู้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนช่วยเพื่อน จะมีกำลังใจขึ้น มีความหวังขึ้นผู้ให้ความช่วยเหลือจะรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจ

โดยธรรมชาติแล้ว วัยรุ่นมักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม บรรยากาศสนองต่อความต้องการ ทำให้เกิดความคุ้นเคย ความไว้วางใจ และอบอุ่นใจ จนทำให้เพื่อนระบายปัญหา ความคับข้องใจ การช่วยเหลือเพื่อน และชักนำเพื่อให้เพื่อนไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเพื่อนเป็นอย่างมาก

1.10 การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning Strategies)

1. ความหมายกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

กิจกรรมกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นแนวความคิดที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการกระจายบทบาทการสอนจากครูไปสู่เรียนนับว่าเป็นวิธีการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และได้มีผู้กล่าวถึงความหมายไว้ดังนี้

ชูศรี วงศ์รัตน์ และคณะ (อ้างใน อนุสรฯ พงศ์จันตา, 2557, น. 5) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning) เป็นการเรียนรู้โดยให้นักเรียนช่วยเพื่อนซึ่งกันและกัน แทนที่ครูจะเป็นผู้สอนโดยตรงเป็นการสอนกันตัวต่อตัวที่เพื่อนอาจช่วยเหลือแนะนำเพื่อนโดยตรงหรือใช้สื่อการเรียนรู้อื่นมาประกอบ เช่น แบบฝึก หนังสือเรียนเล่มเล็ก บทเรียนสำเร็จรูป วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งมีลักษณะเป็นการเรียนรู้ระหว่างกัน ถ้าครูผู้สอนและผู้เรียนคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยครูเป็นที่ปรึกษาและคอยดูแลนักเรียนตลอดเวลา

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (อ้างใน อนุสรฯ พงศ์จันตา, 2557, น. 6) กล่าวว่า กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดเจตนารมณ์ของปรัชญาการศึกษาที่ว่า learning by doing ตามแนวทฤษฎีของ John Dewey โดยเน้นการให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มเพื่อการทำงานร่วมกันหรือการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนนั้นเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และยังมุ่งให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำได้รับประโยชน์จากเพื่อนนักเรียนที่เก่งกว่าหรือมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง

การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเพื่อให้เพื่อนเป็นผู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยตรง การเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในการเรียนการสอน

1.11 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในเด็กวัยรุ่น

สุวิมล สุกันธา (2550, น. 14) กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับวัยรุ่น โดยเฉพาะทางสังคมปัจจุบัน บุคคลมักจะยึดเอาเพื่อนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลดังต่อไปนี้

1. สอนให้เด็กวัยรุ่นรู้จักอำนาจที่ไม่ใช่เป็นแบบส่วนตัว ในกลุ่มเพื่อนเล่นเด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีส่วนร่วมเล่นด้วย

2. กลุ่มเพื่อนช่วยให้เด็กวัยรุ่นได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ ปกติเด็กวัยรุ่นเมื่ออยู่ในกลุ่มมักจะกล้าทำอะไรที่ขัดแย้งหรือลองดีกับผู้ใหญ่มากกว่าทำโดยลำพังคนเดียวในขณะที่เดียวกันก็จะทดสอบว่ากลุ่มสามารถจะขัดแย้งคือดั่งกับผู้ใหญ่ได้แค่ไหนและพอที่จะเชื่อถือฟังพาได้แค่ไหนซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกำลังใจ

3. กลุ่มเพื่อนอาจจะถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการหรืออาจเป็นไปได้ในทางตรงข้าม ในระยะเด็กวัยรุ่นเป็นระยะที่เพื่อนมีอิทธิพลมากที่สุดในชีวิต เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการเข้าสังคมและเจตคติ กลุ่มเพื่อนจะกำหนดความรู้สึกนึกคิดของเด็กวัยรุ่นให้ทำตามติและความนิยมของกลุ่มคนส่วนใหญ่

สุชา จันทน์เอม (2549, น. 267) กล่าวว่า เมื่อมนุษย์เข้ามาอยู่ในกลุ่ม หรือสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มย่อมจะมีอิทธิพลต่อกัน ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ เมื่อบุคคลเข้ามาอยู่ในกลุ่ม แผนงาน ต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะของแต่ละคนก็จะเปลี่ยนไปเป็นลักษณะของกลุ่ม ลักษณะการกระทำก็เป็นการร่วมมือกันทำให้งานเสร็จเร็วที่สุด

2. กลุ่มมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์และความคิด อัลพอร์ต (1920) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับเด็ก โดยให้เด็กกลุ่มหนึ่งเขียนคำหรือประโยคที่ แสดงความสัมพันธ์แบบอิสระต่อเนื่องกัน (Free-Association) ปรากฏว่าเด็กที่เป็นกลุ่มทำเสร็จเร็วกว่าเด็กที่ทำคนเดียวแสดงว่า ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก นอกจากนี้ อัลพอร์ต ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มต่อแนวความคิดของเด็ก และพบว่าอิทธิพลของกลุ่มมีอิทธิพลต่อแนวความคิดและการให้ เหตุผลของเด็ก ยิ่งถ้าเราให้มีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย ยิ่งจะมีอิทธิพลมาก

3. กลุ่มมีอิทธิพลต่อการจูงใจในการกระทำต่าง ๆ พฤติกรรมภายในกลุ่มมีทั้ง ลักษณะที่มีการแข่งขัน (Competitive) และมีลักษณะที่ให้ความร่วมมือ (Cooperative) เพราะฉะนั้น ในการวางแผนหรือการจูงใจนั้น เราคำนึงถึงมาตรฐานของกลุ่มเป็นใหญ่เมื่อเด็กเข้ามาอยู่ในกลุ่มก็พยายามปรับปรุงตนเอง เพื่อยอมรับมาตรฐานของกลุ่มเพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในเด็กวัยรุ่นมีมากกว่าครอบครัว เด็กวัยรุ่นเข้าหาเพื่อนมากกว่าครอบครัว จากการศึกษาพบว่าเพื่อนสนิทมักเป็นเพื่อนช่วงวัยรุ่น เด็กมักทำอะไรตามกลุ่มเพื่อน ต้องการการยอมรับ แม้รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีความสัมพันธ์ของเพื่อนวัยรุ่นแต่ละช่วงวัยจะแตกต่างกันออกไป นักจิตวิทยาพัฒนาการ แบ่งวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะดังนี้

วัยรุ่นตอนต้น อายุ 11 - 14 ปี กลุ่มเพื่อนสำหรับ เด็กวัยรุ่นตอนต้นทั้งชายและหญิง คือเป็นคนที่ทำอะไรร่วมกัน ความสัมพันธ์เชิงกิจกรรมร่วมกัน พวกเขาต้องการเพื่อนที่เข้ากันได้

วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 14 - 18 ปี สัมพันธภาพของเพื่อนจะเป็นเชิงสัมพันธ์มากกว่าการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิง ซึ่งมีความเข้มข้นในเรื่องความไว้วางใจ และความแนบแน่นทางอารมณ์

วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 18 - 21 ปี ความสัมพันธ์จะเริ่มมั่นคงราบรื่น เนื่องจากมีวุฒิภาวะมากขึ้น เด็กวัยรุ่นตอนปลายจะเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น

กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลและมีความสำคัญสามารถนำนักเรียนไปในทางที่ดีและไม่ดีได้ ดังนั้น การชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้กับกลุ่มนักเรียนจึงนับว่ามีความสำคัญ กับนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นับว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง

1.12 ปัจจัยเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก (2554, น. 41) กล่าวว่า เพื่อนมีความหมายมาก สำหรับวัยรุ่น และมักจะเห็นว่าเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นจะขาดเสียมิได้ในการทำอะไรรู้อย่างไรทุกอย่อย่างมักอาศัยเพื่อน เล่าประสบการณ์ให้เพื่อนฟัง ขอความเห็น ปรับทุกข์และเที่ยวด้วยกัน เพราะสนุกสนานกว่าเกี่ยวกับพ่อแม่ เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างมาก

การเอาอย่างเพื่อนของเด็ก จะมีทั้งคุณและโทษ กล่าวคือ กลุ่มเพื่อนของเด็กมีทั้งดีและไม่ดี เช่น ขยันเรียนเหมือนกลุ่ม ให้ความร่วมมือ ช่วยกันรักษาระเบียบวินัยของห้องเรียน เป็นต้น แต่ตรงข้าม ถ้าเด็กเอาอย่างเพื่อนที่มีนิสัยความประพฤติไม่ดีก็อาจให้เด็กเกิดปัญหาขึ้นได้ การประพฤติผิด ก็จะทำให้เด็กได้รับการลงโทษ และทำลายอนาคตเด็กได้เช่น ชักชวนกันเสพยาเสพติดให้โทษจนเป็นเหตุให้ ประกอบอาชญากรรม การปล้น ลักทรัพย์ ประพฤติตนเป็นพาลเกร ซักชวนกันหนีโรงเรียน เล่นการพนัน ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีทั้งสิ้น และก่อความเดือดร้อนให้ตนเอง ตลอดจนผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้น การเลือก คบเพื่อนของเด็กจึงมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับ ลักษณะของกลุ่มเพื่อนที่เด็กคบค้าสมาคมด้วย เป็นประการสำคัญ ถ้าเด็กขาดความอบอุ่นหรือมีปัญหา จากทางบ้านแล้ว เพื่อนจะชักจูงเด็กไปในทางที่ไม่ดีได้ง่ายด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ใหญ่ จึงควรให้ความสนใจ เกี่ยวกับเรื่องการคบเพื่อนของเด็กให้มากและแนะนำให้ถูกต้อง พร้อมทั้งตระหนักว่า เพื่อนมีความจำเป็น สำหรับเด็ก และมีส่วนส่งเสริมบุคลิกภาพของเด็กและสนับสนุนให้เด็กมีเพื่อนที่ดี เพื่อให้เป็นไปตามคำกล่าว ที่ว่า “คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วพ้อปราศัย” หรือ “คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล”

สรุป การคบเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างมาก หากคบเพื่อนดีพฤติกรรมก็เป็นไปในทาง ปกติ สังคม และสร้างสรรค์ให้ดีขึ้น หากคบเพื่อนเลวก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเป็นอาชญากรรม ในที่สุด คบเพื่อนที่ดีทำให้วัยรุ่นเกิดความรัก ความอบอุ่น อิสระ สนุกสนาน เกิดค่านิยม เกิดทัศนคติที่ดีงาม มีความมั่นใจ และมีลักษณะเฉพาะตัวในทางที่ดีคบเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เช่น มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหนีเรียน เสเพล ติดอบายมุข เล่นการพนัน ติดยาเสพติด ลักขโมย ดิชิงวิ่งราว สูญเสีย ความเชื่อมั่น เครียด เหนง ก่อความเดือดร้อนให้สังคม

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น

2.1 ความหมายของวัยรุ่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่น คือ ภาวะหรือเหตุการณ์ที่อยู่ในระยะต่อกันถือว่าเป็นระยะสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพหรือความคิด เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่

สุกรี สุวรรณจุฑะ (2547) ได้กล่าวว่าวัยรุ่นอยู่ในช่วงอายุ 10 - 19 ปี เป็นวัยที่อยู่ในระยะวิกฤตที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการเตรียมพร้อมที่เข้าสู่ผู้ใหญ่

WHO (2011) ให้ความหมายว่า วัยรุ่นเป็นผู้มีลักษณะ 3 ประการ คือ มีพัฒนาการด้านร่างกายโดยมีวุฒิภาวะทางเพศ มีพัฒนาการด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนสภาวะทางด้านเศรษฐกิจจากการที่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจ เป็นบุคคลที่สามารถประกอบอาชีพ มีรายได้ สามารถรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง และกำหนดอายุของวัยรุ่นอยู่ระหว่าง 10 - 19 ปี

จิรกุล ครอบสอน (2555, น. 11) ให้ความหมายว่า บุคคลที่มีอายุระหว่าง 11 - 19 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่ผู้ใหญ่แต่ไม่สามารถจะกำหนดแน่นอนได้ว่า เริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด คำจำกัดความของคำว่า “วัยรุ่น” มีความหลากหลายเนื่องจากขึ้นกับความแตกต่างและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนความแตกต่างทางสังคม

สรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง 10 - 19 ปี ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเกสู่วัยผู้ใหญ่ ไม่สามารถกำหนดได้ชัดเจนว่าเริ่ม และสิ้นสุดลงเมื่อใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมหลายอย่าง

2.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น ไม่สามารถกำหนดได้ชัดเจน โดยทั่วไปจะแบ่งช่วงของวัยรุ่นเป็น 3 ช่วงคือ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย (พนม เกตุมาน, 2550; กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2547)

1. วัยรุ่นตอนต้น อยู่ในช่วงอายุ 10 - 13 ปี เป็นช่วงแรกของการเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ในช่วงนี้จะมีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเด็ก เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบ วัยรุ่นจะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่าย

2. วัยรุ่นตอนกลาง อยู่ในช่วงอายุ 14 - 16 ปี เป็นช่วงที่มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ ช่วงนี้วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงเป็นวัยรุ่นหนุ่มสาวได้ เริ่มมีความคิดลึกซึ้งต้องการอุดมการณ์และหาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อความเป็นตัวของตัวเอง

3. วัยรุ่นตอนปลาย ช่วงอายุ 17 - 19 ปี เป็นช่วงเวลาของการตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสมและเป็นช่วงเวลาที่会有ความผูกพันกับเพื่อนต่างเพศ สภาพทางร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตเต็ม โดยสมบูรณ์และบรรลุวุฒิภาวะในเชิงกฎหมาย

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545) กล่าวว่า ช่วงอายุของวัยรุ่นเริ่มตั้งแต่ 12 - 25 ปี โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจต้องยึดระยะเวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจช้ากว่ายุคสมัยที่ผ่านมา ในช่วงยาวของวัยรุ่นนั้นอาจแบ่งช่วงเวลาเป็น 3 ระยะโดยใช้เกณฑ์ความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ตัดสิน ดังนี้ ช่วงอายุ 12 - 15 ปี เป็นช่วงวัยแรกรุ่น มีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเกออยู่มาก ช่วงอายุ 16 - 17 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ช่วงอายุ 18 - 25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย กระบวนการพฤติกรรมค่อนข้างไปทางผู้ใหญ่

ศรีัญญา อิชิตะ (2553, น. 9) กล่าวถึงการแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ดังนี้ อายุ 12 - 15 ปี เป็นช่วงวัยแรกรุ่นมีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเด็กอยู่มาก ช่วงอายุ 16 - 17 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ช่วงอายุ 18 - 25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย กระบวนการพฤติกรรมค่อนข้างไปทางผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น ไม่สามารถกำหนดได้ชัดเจน โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่นตอนต้น คือมีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเด็ก วัยรุ่นตอนกลาง มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ และวัยรุ่นตอนปลาย พฤติกรรมค่อนข้างไปทางผู้ใหญ่

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2531, น. 1) กล่าวถึงการแบ่งขั้นตอนการพัฒนาคูคลิกภาพของ فروยด์ ออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะ(Oral Stage) ช่วงนี้กินเวลาประมาณ ตั้งแต่คลอดจนถึง 1 ขวบ ทารกมีความสุข
2. ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะทวารหนัก (Anal Stage) ช่วงนี้กินเวลาตั้งแต่ 1 ขวบถึง 2 ขวบ เป็นช่วงที่ทารกมีความสุขในชีวิตโดยกิจกรรมที่ใช้ทวารหนัก
3. ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะปฐมภูมิ (Phallic Stage) ช่วงนี้กินเวลาประมาณตั้งแต่ 3 - 5 ขวบ มีวุฒิภาวะของอวัยวะเพศปฐมภูมิ ทำให้เด็กทำกิจกรรมเนื่องด้วยอวัยวะเพศ เช่น เล่นอวัยวะเพศแล้วส่งผลกระทบต่อความรู้สึกขณะเพศของตนเอง فروยด์ เชื่อว่า หากการเลียนแบบบทบาททางเพศในเด็กช่วงนี้เสีย ทำให้เด็กสับสนในวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ระยะนี้ยังเป็นระยะพัฒนาปม Oedipus และ ปม Electra พร้อมๆ กับการเลียนแบบบทบาททางเพศ เด็กเริ่มพัฒนาความก้าวร้าว และเริ่มแสวงหาอัตลักษณ์แห่งตน (Self identity)

4. ขั้นแสวงหาความสุขจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Latency Stage) อายุประมาณ 6 - 12 ขวบ วัยนี้พัฒนาการทางกายเป็นไปอย่างเชื่องช้าเมื่อเทียบกับเวลาที่ผ่านไป เด็กจึงแสวงหาความพอใจจากการติดต่อสัมพันธ์กับคนรอบตัว และเพื่อนวัยเดียวกัน (มักจะเป็นเพศเดียวกันกับตน) เป็นระยะที่เริ่มรู้จักใช้เหตุผล

5. ขั้นแสวงหาความสุขจากแรงกระตุ้นทางทฤษฎีทางเพศ (Genital Stage) อายุประมาณ 13 - 20 ปี เป็นระยะที่อย่างเข้าสู่วัยรุ่นและเริ่มเป็นวัยผู้ใหญ่ ลักษณะทฤษฎีทางเพศพัฒนาถึงขั้นสมบูรณ์ ระยะที่แล้ว ๆ มาเป็นเวลาที่เด็กหมกมุ่นอยู่กับตนเองค่อนข้างมาก เมื่อถึงระยะนี้ได้พัฒนาความรัก ความผูกพัน ความหมกมุ่นกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว กับบุคคลอื่นทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม ทั้งร่วมวัยและต่างวัย พรอยด์ย้ำว่าเมื่อถึงพัฒนามาถึงขั้นนี้แล้วมิได้หมายความว่าเด็กเลิกแสวงหาความสุขจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544) ได้กล่าวว่า อายุเฉลี่ยของวัยรุ่นระหว่าง 10 - 19 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือวัยรุ่นตอนต้นอายุ 10 - 13 ปี วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 14 - 16 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17 - 19 ปี มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายทั่วไป การที่ฮอร์โมนเกี่ยวกับการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เด็กเติบโตสูงใหญ่รวดเร็ว ทำให้รู้สึกว่ามีรูปร่างแข็งแรงก้าวร้าวจึงควรให้ความมั่นใจวัยรุ่น

การเปลี่ยนแปลงทางเพศ การเติบโตเป็นสาวรุ่น การมีรอบเดือน อาจทำให้รู้สึกพอใจภูมิใจ หรืออาจรู้สึกในทางลบ หวาดหวั่น ตกใจ วัยรุ่นอาจกังวล หมกมุ่นกับรูปร่างได้ อาจใช้เวลาอยู่กับกระจกนาน ๆ ซึ่งไม่ใช่พฤติกรรมที่ผิดปกติ การแตกเนื้อหนุ่ม การตื่นตัวของอวัยวะเพศ อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม ทำให้รู้สึกเสียหน้าทำให้ไม่มั่นใจในตนเอง

การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ส่วนใหญ่มีผลมากจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย วัยรุ่นมักจะกลัวว่า มีความผิดปกติทางร่างกาย รู้สึกหงุดหงิด วิตกกังวล โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น

1. วิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ว่าคนอื่นเหมือนตนเองไหม
2. วิตกกังวลกับอารมณ์ทางเพศที่สูงขึ้น และไม่มั่นใจในความเป็นชายหรือหญิงของตนเอง ความนับถือตนเองเริ่มสั่นคลอน
3. กังวลกับพฤติกรรมทางเพศ เช่น ความอยากรู้อยากเห็น หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

4. กลัวการเป็นผู้ใหญ่ กลัวการรับผิดชอบ บางครั้งอยากเป็นเด็ก บางครั้งอยากเป็นผู้ใหญ่ ทำให้อารมณ์ผันผวน หงุดหงิดได้มาก

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัยรุ่นระยะต้นชอบที่จะคลุกคลีกับเพื่อนเพศเดียวกัน วัยรุ่นต้องการการยอมรับของเพื่อน ๆ ต้องการให้ตัวเองให้เหมือนเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ทรงผม ภาษาท่าทาง เพื่อนการยอมรับของเพื่อน

2.4 ประเภทของกลุ่มเด็กวัยรุ่น

สุวิมล สุกันธา (2550, น. 13) อ้างถึงใน จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ (2537) กล่าวว่า การรวมตัวของกลุ่มเด็กวัยรุ่นในสังคมแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. การรวมตัวอย่างมีแบบแผน (Formal Group) เป็นการรวมกลุ่มชุมชนหรือสังสรรค์ ที่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน

2. การรวมกลุ่มอย่างไม่มีแบบแผน (Informal Group) คือการรวมกลุ่มกันอย่างอิสระ โดยทั่วไปซึ่งการรวมกลุ่มแบบนี้มีหลายลักษณะ ดังนี้

2.1 มิตรภาพ (Friendships) เป็นการแสวงหาเพื่อนสนิทที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นในลักษณะที่เรียกว่าเพื่อนสนิท หรือเพื่อนคู่หู มีลักษณะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 2 - 4 คน เป็นคนที่สามารถให้คำปรึกษาหารือ สามารถระบายความคับอกคับใจต่อกันและกันได้ เพื่อนแท้ที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้ มักเป็นเพื่อนที่เติบโตมาด้วยกันตั้งแต่เล็ก

2.2 พรรคพวก (Clique) เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีขนาดใหญ่กว่ามิตรภาพเล็กน้อย เด็กวัยรุ่นที่มีการรวมกลุ่มเป็นพรรคพวกมักมีการไปมาหาสู่กัน คิดหรือทำอะไรคล้ายคลึงกัน คบหาสมาคมกันเป็นประจำทุกวัน

2.3 เพื่อนทั่วไป (Crowds) เป็นการรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่ใหญ่ที่สุดมีเพื่อนมาก หน้าหลายตา ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่จัดร่วมกันเป็นประจำ การรวมตัวแบบนี้มักจะอยู่ที่การจัดกิจกรรมนั้นเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมของเด็กวัยรุ่นเป็นชั้นเรียน ซึ่งตรงข้ามกับมิตรภาพ

2.4 แก๊งค์ (Gang) การรวมตัวเป็นแก๊งค์ของเด็กวัยรุ่นมีลักษณะพิเศษประการหนึ่งคือ สมาชิกส่วนใหญ่ที่มารวมตัวกันมักประสบปัญหาทางสังคม เด็กวัยรุ่นที่รวมตัวกันเป็นแก๊งค์มีจุดประสงค์ในการแสวงหาความปลอดภัย

2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Theory) ของเบนดูรา (Albert Bandura) อ้างอิงในปรีชา วิหคโต 2549, น. 22-23) ได้มีแนวคิดและแนวทางการทดสอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

แนวคิดพื้นฐานของเบนดูรา มีความคิดว่า มนุษย์เรียนรู้จากการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ เห็นตัวแบบ (Modeling) ผู้สังเกตจะดูว่า ตัวแบบทำอะไร ในวันข้างหน้า ผู้สังเกตจะระลึกแบบแผนพฤติกรรม และทำตามตัวแบบนั้น ซึ่งเบนดูรา อธิบายว่า มนุษย์มีความคิด ได้แก่ การสังเกต ความจำ จินตนาการ และมนุษย์มีความรู้สึก (Feeling) ได้แก่ ความกลัว ความชอบ ความโกรธ ซึ่งความคิด ความรู้สึกของมนุษย์

2.6 ความหมายและรูปแบบการหย่าร้าง

การหย่าร้าง คือ การหย่าเป็นการกระทำเพื่อสิ้นสุดความสัมพันธ์ทางการสมรสที่ทำขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีการแจ้งการสมรสเป็นหลักฐาน ทั้งนี้สามารถกระทำได้โดยการตกลงกันหรือ

โดยการตัดสินของศาล การหย่าร้าง ปฏิบัติได้เป็น 2 วิธีคือ การหย่าร้างโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย กระทำได้ 2 วิธีคือ การจดทะเบียนหย่า และการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล กฎหมายแทบทุกประเทศในโลกยินยอมให้สามีภรรยา หย่าขาดกันได้ การสมรสย่อมมีการสิ้นสุดลงเหมือนเช่นเหตุการณ์ในสังคมด้านอื่น ๆ โดยทั่วไปแล้วการสมรสย่อมสิ้นสุดลงด้วย เหตุการณ์ธรรมชาติที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ อาจมีการสมรสที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย อันเป็นเหตุที่ทำให้คู่สมรสอีกฝ่ายขอร้องให้เพิกถอนการสมรสได้ หรือคู่สมรสหมดความสนใจต่อกันแล้วมาขอหย่าขาดจากกันเพื่อไปตั้งต้นชีวิตกันใหม่ก็ได้กฎหมายจึงกำหนดเหตุที่ทำให้การสมรสสิ้นสุดลงไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1501 ที่บัญญัติว่า การสมรสย่อมสิ้นสุดลงด้วยความตาย การหย่า หรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนจึงกล่าวได้ว่า การสมรสย่อมสิ้นสุดลงด้วยเหตุ 3 ประการ คือ คู่สมรสฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถึงแก่ความตาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอน และคู่สมรสหย่าขาดจากการเป็นสามีภรรยา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การหย่า ไม่ว่าจะหย่าด้วยความยินยอมของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย หรือ ศาลพิพากษาให้หย่าก็ตาม ต่างทำให้การสมรสสิ้นสุดลง ทำให้ไม่มีความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยาอีกต่อไป ต้องจัดการทรัพย์สินและบุตร หากตกลงกันได้ก็เป็นไปตามนั้น แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้กฎหมายกำหนดให้แบ่งสินสมรสกันคนละครึ่ง สำหรับบุตรศาลจะเป็นผู้ชี้ขาดว่าสมควรให้ฝ่ายใดมีอำนาจปกครอง ฝ่ายใดจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู การหย่าโดยการยินยอม คู่สมรสต้องจดทะเบียนหย่าต่อนายทะเบียนสรุปได้ว่า การหย่าเป็นการกระทำเพื่อสิ้นสุดความสัมพันธ์ทางการสมรสที่สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีการแจ้งการสมรสเป็นหลักฐานไม่ว่าจะหย่าด้วยความยินยอมของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย หรือ ศาลพิพากษาให้หย่าก็ตาม ด้วยเหตุ 3 ประการ คือ คู่สมรสฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถึงแก่ความตาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอน และคู่สมรสหย่าขาดจากการเป็นสามีภรรยา

2.7 ลำดับขั้นตอนการหย่าร้าง

ศิรินาฏ ไชยวงศ์ (2556, น. 11) กล่าวว่า ลำดับขั้นตอนการหย่าร้าง ค่อนข้างมีความซับซ้อนและเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยระยะเวลา สถาบัน North Carolina Cooperative Extension Service (n.d.) ได้แบ่งลำดับขั้นตอนการหย่าร้างไว้ดังนี้

1. **ขั้นอารมณ์ความรู้สึก** เป็นขั้นที่ความรู้สึก อารมณ์ทางบวก ความรักความผูกพันของคู่รักลดน้อยลง และถูกแทนที่ด้วยความรู้สึกโกรธ อึดอัดคับข้องใจ ความรู้สึกเจ็บปวด ความขุ่นเคืองใจ ความไม่ชอบ และความเกลียดชัง เมื่อสถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในครอบครัว บุตร สามารถรับรู้ได้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นของพ่อแม่เช่นกัน เนื่องจากเด็กบางคนต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่พ่อแม่ทะเลาะกันหรือมีปัญหาขัดแย้งกัน การที่ต้องตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงทางใจได้สอดคล้องกับที่ Wallerstein และ Blakelee (2004) ที่ได้กล่าวว่า ลำดับขั้นแรกของการหย่าร้างนั้น เป็น การที่คู่สมรสตัดสินใจจะแยกทางกัน ในขั้นนี้จะเกิดความยุ่งเหยิงวุ่นวายในครอบครัวที่ไม่สามารถจัดการได้

กิจวัตรในครอบครัวอาจเปลี่ยนแปลงไป เด็กอาจต้องเผชิญกับอารมณ์เกรี้ยวโกรธหรือเหตุการณ์ทำร้ายร่างกายระหว่างพ่อแม่ ดังนั้นเด็กจึงต้องการการเอาใจใส่และต้องการความมั่นคงทางกายและจิตใจอย่างมาก

2. ขั้นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เป็นขั้นตอนการเริ่มต้นการหย่าร้างอย่างเป็นทางการ โดยมีกระบวนการทางกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การเซ็นใบหย่า ในขั้นตอนนี้คู่สมรสต้องมีเหตุผลในการหย่าร้างที่ชัดเจน และมีน้ำหนักมากเพียงพอสำหรับการหย่าร้างในกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งบุคคลมีความเครียดและกังวลได้ เมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมาย เช่น การขึ้นศาล ซึ่งในขั้นนี้บุตรอาจรับรู้ได้ถึงความเครียดและความวิตกกังวลของพ่อและแม่ได้เช่นเดียวกัน

3. ขั้นที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางเศรษฐกิจ เป็นขั้นที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเงินทอง สำหรับคู่หย่าร้างหลายๆ คู่ นั้น ขั้นนี้อาจเป็นขั้นที่มีความรุนแรงทางอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง คู่หย่าร้างคู่ใดไม่สามารถต่อรองหรือจัดการเกี่ยวกับการแบ่งทรัพย์สินได้อย่างเท่าเทียม อาจจำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย เพื่อให้เกิดการแบ่งทรัพย์สินอย่างเท่าเทียม Wallerstein และ Blakelee (2004) กล่าวว่า สำหรับในขั้นนี้พ่อหรือแม่อาจต้องเผชิญกับความเครียดในเรื่องของการจัดการทรัพย์สินเงินทอง การจัดการในเรื่องการใช้ชีวิตพ่อแม่อาจจะต้องทำงานหนักมากขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้มากขึ้น มีความรู้สึกกดดันทางการเงิน จนอาจทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่หรือเลี้ยงดูอย่างเต็มที่

4. ขั้นตอนการร่วมมือกันระหว่างพ่อแม่ เป็นขั้นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการดูแลเลี้ยงดูลูก โดยปกติแล้วผู้เป็นมารดา มักได้สิทธิในการเลี้ยงดูเด็กทันที นอกจากจะมีการพิจารณาแล้วว่ามารดาไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงดู อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ การพิจารณาสหสิทธิในการเลี้ยงดูบุตร นั้นจะถูกพิจารณาเป็นรายกรณีไป โดยศาลจะพิจารณาสหสิทธิในการเลี้ยงดูเด็กว่าผู้ปกครองฝ่ายใดที่สามารถให้การดูแลเด็กในทุก ๆ ด้านได้อย่างดีที่สุด ส่วนผู้ปกครองที่ไม่ได้เลี้ยงดูเด็กต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูให้อีกฝ่ายหนึ่ง หรือในบางกรณีศาลอาจให้สิทธิในการร่วมกันเลี้ยงดูเด็ก (Joint custody) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้ปกครองทั้งสองฝ่ายได้รับการแบ่งเวลาในการเลี้ยงดูเท่า ๆ กัน กว่าในขั้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เด็กอาจเกิดขึ้นทั้งความรู้สึกความสับสน ความรู้สึกไม่มั่นคง ความรู้สึกกลัวและเสียใจที่ต้องอาศัยอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

5. ขั้นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เป็นขั้นที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม หลังจากการหย่าร้าง เช่น หลังจากการหย่าร้างบุคคลอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงกลุ่มเพื่อน และบางบุคคลอาจมีการย้ายที่อยู่ อาศัยเนื่องจากการจำกัดทางการเงิน เป็นต้น Wallerstein และ Blakelee (2004) กล่าวว่า ในขั้นนี้ส่งผลกับการปรับตัวของทั้งผู้ปกครองและบุตรในการต้องเผชิญหน้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ และการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ พ่อหรือแม่อาจต้องย้ายที่อยู่อาศัย เปลี่ยนสถานที่ทำงาน ซึ่งเด็กเองอาจมีการย้ายโรงเรียน และต้องปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนใหม่ หากเด็กไม่สามารถปรับตัวได้ อาจส่งผลกระทบต่อทางลบกับเด็ก ทั้งด้านจิตใจ ด้านการเรียน และการใช้ชีวิตในสังคม

6. ขั้นที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ เป็นขั้นที่พ่อแม่ต้องปรับตัวกับการอยู่คนเดียวและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการหย่าร้าง จะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง และสร้างความ

เป็นตัวของตัวเองขึ้นมาใหม่อีกครั้ง พ่อแม่บางคนอาจมีการเริ่มความสัมพันธ์ครั้งใหม่ ส่วนพ่อแม่บางคนก็อาจเลือกที่จะเป็นพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว สำหรับเด็กเองก็ต้องปรับตัวกับการที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่เช่นเดิม และต้องรับมือกับการที่พ่อหรือแม่ไม่สามารถให้ความใส่ใจอย่างเต็มที่ เนื่องจากพ่อแม่อาจต้องใช้เวลากับการปรับตัวเช่นกัน

Wallerstein และ Blakelee (2004) กล่าวว่า สำหรับคู่สมรสบางคู่ นั้น การจะผ่านในแต่ ละลำดับขั้นตอนของการหย่าร้างอาจต้องใช้เวลาหลายปี บางรายไม่สามารถผ่านขั้นตอนบางขั้นไปได้ โดยตัวเด็กเองก็ต้องผ่านขั้นตอนนี้ไปพร้อม ๆ กับพ่อหรือแม่ด้วย สำหรับเด็กต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัว ระยะเวลา 1 - 2 ปี ส่วนการปรับตัวในระยะยาวอาจใช้เวลา 5 - 10 ปี

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ไม่ใช่เพียงพ่อแม่เท่านั้นที่จะต้องผ่านขั้นตอนในการหย่าร้าง แต่ตัวเด็กเองก็ต้องเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ไปพร้อมกับพ่อหรือแม่ด้วย นั่นหมายถึงว่าผลกระทบในด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและอีกหลาย ๆ อย่าง จะส่งผลถึงตัวเด็กเอง ถ้าเด็กไม่สามารถปรับตัวได้ จะทำให้เด็กเกิดปัญหาและผลกระทบตามมา

2.8 ผลกระทบจากการหย่าร้างต่อเด็ก

สมชาย จักรพันธุ์ (2550, น. 13) อธิบดีกรมสุขภาพจิต กล่าวถึงผลกระทบของครอบครัว หย่าร้างที่มีต่อเด็กว่า เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ป่วยจิตเวชเพิ่มขึ้น รวมถึงมีปัญหา ด้านอารมณ์ และพฤติกรรม ได้แก่ การคิดฆ่าตัวตาย โรควิตกกังวล อากาวิตกกังวล พฤติกรรมก้าวร้าว เกร ปัญหาด้านสังคม

Margolin (1996) ความรู้สึกของเด็กที่พ่อแม่หย่าร้างกันใกล้เคียงกับความรู้สึกของเด็กที่ พ่อแม่เสียชีวิต แต่เด็กที่พ่อแม่หย่าร้างนั้นได้รับผลกระทบรุนแรงมากกว่าเด็กที่เสียชีวิตในเรื่องของ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เนื่องจากระยะเวลาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์หย่าร้างนั้นยาวนาน กว่า และการที่พ่อแม่แยกทางกันนั้นเป็นเหตุผลที่ทำให้เด็กรู้สึกอับอายเพื่อนๆ มากกว่าพ่อแม่เสียชีวิต และนำไปสู่ความรู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนๆ โดยลำดับการสูญเสียมีดังนี้ (Bryner, 2001; Johnson, 1995; Margolin, 1996)

ขั้นแรก ขั้นปฏิเสธ เด็กจะรู้สึกตกใจ กับเหตุการณ์ที่พ่อแม่หย่าร้างและพยายามปฏิเสธ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ขัดแย้งระหว่างพ่อและแม่หรือไม่เคยรู้มาก่อน เด็กจะคิดว่าพ่อแม่จะให้ความอบอุ่นกับเขาได้ตลอดไป และมีความหวังให้พ่อแม่กลับมาคืนดีกัน

ขั้นที่สอง ขั้นความรู้สึกโกรธ เด็กจะรู้สึกว่าพ่อแม่ไม่มีความพยายามที่จะอยู่ร่วมกัน และ กล่าวโทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายว่าเป็นสาเหตุแห่งการหย่าร้าง เด็กจึงแสดงออกด้วยอาการโกรธ

ขั้นที่สาม ขั้นต่อรอง ในช่วงนี้เด็กจะใช้กลวิธีในการจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเด็ก เกิดความตระหนักรู้ว่าความโกรธไม่ได้ช่วยให้เขาได้ในสิ่งที่ต้องการ กลวิธีที่เด็กใช้อาจมีหลายแบบ เช่น

พยายามทำตัวเป็นเด็กดี พยายามไม่ทะเลาะกับพี่น้อง หรือบางรายอาจแสดงออกทางกาย เช่น แกล้งป่วย เนื่องจากเขามีความเชื่อที่ว่าพ่อแม่อาจกลับมาคืนดีกัน และกลับมาสนใจตน

ขั้นที่สี่ ขั้นความรู้สึกซึมเศร้า เด็กอาจเกิดอาการซึมเศร้าเมื่อเขาตระหนักได้ว่าตนเองไม่สามารถควบคุมจัดการสถานการณ์สูญเสียที่เกิดขึ้นได้ ในขั้นนี้เด็กจะมีความรู้สึกเสียใจ รู้สึกผิด โทษตัวเอง เด็กอาจจะคิดว่าไม่มีใครรักและต้องการตน ซึ่งในช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กควรต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างมาก พวกเขาจะรู้สึกเจ็บปวดและต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการควบคุมความรู้สึกของตนเอง

ขั้นที่ห้า การยอมรับ เป็นขั้นที่เด็กเกิดการยอมรับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้มีความเข้าใจจากประสบการณ์ของตนว่าพ่อแม่มีวิถีทางที่ดีกว่า หรือมีความสุขมากกว่าการอยู่ร่วมกัน ในขั้นนี้มักเกิดกับเด็กโต หรือช่วงผู้ใหญ่ตอนต้น

วรภรณ์ ตระกูลสุษดี (2545) กล่าวถึงผลกระทบจากการหย่าร้างที่อาจส่งผลต่อเด็กว่า

1. ความรู้สึกอ้างว้าง ขาดความมั่นคงทางจิตใจ ขาดความรักความอบอุ่นใจจากพ่อแม่ เกิดความรู้สึกมีปมด้อย โดดเดี่ยวอ้างว้างเดียวดาย
2. ขาดความเชื่อมั่น ศรีทธาต่อสถาบันครอบครัว เกิดความฝังใจว่าชีวิตครอบครัวไม่ดี เป็นชีวิตครอบครัวที่ไม่มีความสุขเกิดความรู้สึกขาดความเชื่อมั่นในชีวิตครอบครัว ไม่อยากจริงจังกับใคร ไม่อยากแต่งงานมีครอบครัว เพราะกลัวประสบการณ์ที่เลวร้ายจะเกิดขึ้นกับตนอีก
3. ต้องปรับตัวต่อการมีพ่อแม่ใหม่ หรือพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง
4. เกิดปัญหาสังคม ปัญหาที่เกิดจากเด็กที่มาจากครัวหย่าร้าง เช่น ปัญญาเสพติด การตั้งครมในวัยเรียน การทำแท้ง การทอดทิ้งเด็กทารก ฯ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผลกระทบจากการหย่าร้างที่ส่งผลต่อตัวเด็ก มีหลายด้าน เช่น มีผลกระทบทางด้านจิตใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม จะเห็นว่าผลกระทบของการหย่าร้างไม่ว่าจะเป็น การปฏิเสธ ขั้นรู้สึกโกรธ ขั้นต่อรอง ขั้นซึมเศร้า หรือ ขั้นความรู้สึกอ้างว้าง ขาดความเชื่อมั่น ปรับตัว เกิดปัญหาล้วนส่งผลกระทบต่อทุกฝ่าย เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญที่สุด หากเกิดปัญหาแล้วไม่ส่งเสริมหรือแก้ไขให้เหมาะสมจะส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาและอาจส่งผลถึงประเทศชาติ

3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

3.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 20) อธิบายว่า กิจกรรมแนะแนว คือ กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ รักและเห็นคุณค่าในตนเองแลผู้อื่น พึ่งตนเอง มีทักษะในการเลือกแนวทางการศึกษา การงาน และอาชีพชีวิตและสังคม สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม มีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

ประภัสสร โลहनันทชัย (2548, น. 61) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนว ไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ พัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี รู้จักและเข้าใจตนเองรู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหา ตลอดจนการสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

อุไรวรรณ กิตตินนทิก (2557, น. 5) กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าใจตนเองเข้าใจโลกและสิ่งแวดล้อม รู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ มีทักษะในการเลือกและแสวงหาความรู้ ถ้าตัดสินใจอย่างชาญฉลาด ทั้งการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิต และสังคม และนำความรู้ความสามารถในตนเองมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

รัชณี เต็มแก้ว (2558, น. 34) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ การแนะแนว โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม และมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่ากิจกรรมแนะแนว คือ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในเวลาเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมช่วยเหลือพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อให้รู้จะและเข้าใจตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม รู้จักคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างชาญฉลาด เหมาะสม นำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถวางแผนการเรียน อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิต และสังคม

3. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต

5. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศ

3.3 หลักการจัดการแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 21 - 22) ได้ให้แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษา ภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้น จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษา ภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คัดสรรสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูน ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศ ตามบทบาทของตนสามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

หลักการจัดกิจกรรมแนะแนวมีหลักการดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน

2. จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

3. จัดกิจกรรมให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ

4. จัดกิจกรรมที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการปฏิบัติจนเกิดทักษะ
5. จัดกิจกรรมโดยให้ครูทุกคนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวเป็นพี่เลี้ยงและผู้ประสานงาน

3.4 ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนว ควรจัดให้ครอบคลุมขอบข่ายดังน้
กรมวิชาการ (2546, น. 25) ได้กำหนดขอบข่ายในการจัดกิจกรรมแนะแนวให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียน
อย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อ ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ มีเทคนิค วิธีการและทักษะการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนและสามารถวางแผนการเรียน
การศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง
2. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการทำงานและอาชีพมุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน
รู้จักโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลายมีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในอาชีพ มีการเตรียมตัวสู่
อาชีพ ตลอดจนมีการพัฒนางานอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสนใจ
3. การจัดกิจกรรมด้านชีวิตและสังคม มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองรักและ
เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะในการ
ดำเนินชีวิตและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.5 กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว

1. สสำรวจสภาพปัญหาความต้องการความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ
กำหนดแนวทางและแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว
2. วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิสัยทัศน์ของ
สถานศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ
ด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการและความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียน
เป็นหลัก ทั้งนี้ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วม
4. กำหนดแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยระดับประถมศึกษาจัดเป็นรายปี/
มัธยมศึกษาจัดเป็นรายภาค เมื่อกำหนดสัดส่วนของกิจกรรมในแต่ละด้านแล้ว ต้องระบุว่า จัดกิจกรรมแนะ
แนวด้านใด จำนวนกี่ชั่วโมง กำหนดรายละเอียดแต่ละด้านให้ชัดเจนเพื่อจัดกิจกรรมย่อยต่อไป
5. จัดทำรายละเอียดแต่ละแผนกิจกรรม ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา
เนื้อหา/สาระ วิธีการดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล
6. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว วัดและประเมินผล และสรุปรายงาน

3.6 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

จากการศึกษาความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้
 วัฒนกิจ สิทธิสถิตอังกูร (2546, น. 27) กล่าวว่า จากการสัมมนาหาคำจำกัดความ ของ
 คำว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว คณาจารย์และนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาราช ปีการศึกษา 2545 ได้กำหนดให้ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนว
 ที่ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรม ที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและ
 ขอบข่ายของการแนะแนว โดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย

1. คู่มือผู้ให้บริการซึ่งมีคำชี้แจงการเตรียมการของผู้ให้บริการและแผนการจัดกิจกรรม
ต่าง ๆ
2. คู่มือผู้รับบริการ ซึ่งมีใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบก่อนและหลัง
3. สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

สุรียนต์ พันธุ์โอภาส (2544, น. 1) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวว่าหมายถึง
 เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นระบบ โดยเอาสื่อประเภทต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับ
 กิจกรรมมาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย

มยุรี วิสุตราศัย (2547, น. 16) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวว่า หมายถึง
 เครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์และกิจกรรม เพื่อให้
 ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจัดทำในลักษณะสื่อประสม ประกอบด้วยคู่มือ
 ครู และโปรแกรมกิจกรรม โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เช่นอภิปราย กรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ
 สถานการณ์จำลอง ตลอดจนการใช้สื่ออุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาหรือกิจกรรม

อุไรวรรณ กิตตินนทิกกร (2557, น. 19) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวว่า
 หมายถึง เครื่องมือที่เป็นสื่อประสมสำหรับช่วยสอน ที่สอดคล้องกับวิชาหน่วยหัวเรื่องและวัตถุประสงค์
 ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถศึกษาด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม
 ตามคำแนะนำที่ระบุไว้โดยชุดกิจกรรมประกอบด้วย แผนกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ แบบประเมินก่อนและ
 หลังโดยจัดไว้เป็นชุด

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง การจัดการประสบการณ์เรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดย
 ใช้สื่อในประกอบการจัดกิจกรรมแนะแนว ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์และกิจกรรม
 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในลักษณะสื่อประสม อุปกรณ์ต่าง ๆ
 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะหรือความรู้ความเข้าใจตามจุดประสงค์ของสื่อที่สร้างขึ้น ซึ่งมีการแบ่ง
 เนื้อหากิจกรรมเป็นออกเป็นชุด ๆ โดยมีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

3.7 ความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลโดยตรงกับนักเรียนเป็นอย่างมาก

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 16) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวว่า “การที่จะช่วยให้นักเรียนมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรต้องการนั้น ครูจะต้องมีความเข้าใจในตัวนักเรียนและช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตนเอง ซึ่งกิจกรรมที่จะช่วยให้บังเกิดผลดังกล่าวได้คือ กิจกรรมแนะแนว”

วิมล หอมขจร (2552, น. 34) กล่าวถึง ความสำคัญของกิจกรรมแนะแนว ทำให้คนมีหลักในการดำเนินชีวิตรู้จักตั้งเป้าหมายของตนเอง รู้จักวางแผนในการดำเนินชีวิต รู้จักคิด รู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจ รู้จักเอาชนะใจตนเองสร้างกำลังใจให้กับตนเอง เป็นผู้นำในชีวิตของตนเอง มีเหตุผลสามารถรับต่อสถานการณ์รอบด้านได้ สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ ทำให้สังคมยอมรับ มีชีวิตอย่างมีความสุขทำในสิ่งที่ตนเองและสังคมปรารถนา

นพมาศ คงมีสุข (2556, น. 15) ได้ให้ความหมายว่าสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มนักเรียนทั้งวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ในขอบข่ายด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยมีรูปแบบหลากหลายสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อาจเป็นกิจกรรมแนะแนวโดยตรง หรือผสมผสานในการเรียนการสอน การฝึกอบรม ประชุมสัมมนาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้รับบริการแนะแนวอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าของสังคมและประเทศชาติอีกด้วย

สรุปได้ว่า ความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะแนว คือการที่จะช่วยให้นักเรียนมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรต้องการนั้น ครูจะต้องมีความเข้าใจในตัวนักเรียนและช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตนเอง ทำให้คนมีหลักในการดำเนินชีวิตรู้จักตั้งเป้าหมายของตนเอง รู้จักวางแผน รู้จักสร้างกำลังใจให้กับตนเอง มีเหตุผลสามารถรับต่อสถานการณ์ได้ ทำในสิ่งที่ตนเองและสังคมปรารถนา สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มนักเรียนทั้งวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ในขอบข่ายด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยมีรูปแบบหลากหลายสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.8 ประเภทของชุดกิจกรรมแนะแนว

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530, น. 69 - 71) อ้างถึงใน นางสาววิไลวรรณ อนันตะ (2554, น. 44) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมแนะแนวไว้ 3 ประเภท คือ

1. ชุดกิจกรรมแนะแนวสำหรับครู สำหรับผู้สอนจะใช้สอนผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่หรือเป็นการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดกิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูดให้น้อยลง และใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดการสอนในการนำเสนอเนื้อหา สื่อที่ใช้อาจได้แก่รูปภาพแผนภูมิ สไลด์ फिल्म ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง หรือ

กิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นตอน ข้อสำคัญก็คือสื่อที่จะนำมาใช้นี้จะต้องให้ผู้เรียนได้เห็นอย่างชัดเจนทุกคน หรือเรียกว่าชุดกิจกรรมประกอบคำบรรยาย

2. ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มกิจกรรม สำหรับให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม ประมาณ 5 - 7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดกิจกรรมแต่ละชุดมุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียนและให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดกิจกรรมชนิดนี้มักใช้ในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบรายบุคคล สำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ความสามารถและความสนใจของตนเอง อาจจะเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติม และสามารถจะประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ด้วย ชุดกิจกรรมชนิดนี้อาจจัดในลักษณะของหน่วยการสอนย่อยหรือโมดูลได้

3.9 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนว

อุมาพร สงสุวรรณ (2551, น. 26) อ้างถึงใน รัชณี เต็มแก้ว (2558) ได้กล่าวว่า ชุดแนะแนวควรมีรายละเอียดดังนี้

1. คู่มือผู้ให้บริการ ประกอบด้วย คำชี้แจง การเตรียมตัวของผู้ให้บริการ และแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. คู่มือผู้รับบริการ ประกอบด้วย ใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบก่อน - หลัง

3. สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม จากองค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุป องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวได้ดังนี้

1) คู่มือการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย โปรแกรมชุด กิจกรรมแนะแนว แผนการจัดกิจกรรม

2) สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

3) คู่มือการทำกิจกรรม ประกอบด้วย ใบความรู้ ใบงาน และแบบประเมินหรือแบบทดสอบ

3.10 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ (2533, น.12) อ้างถึงใน อุไรวรรณ กิตตินนทิก (2556, น. 19) กล่าวว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมเป็นการสร้างเครื่องมือและวิธีการที่จะมาช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีกระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์
2. กำหนดเนื้อหาการสอนโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนการสอน
3. กำหนดหัวเรื่อง

4. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องจากนั้นกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5. กำหนดการประเมิน
6. เลือกและผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
7. ทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน
8. นำชุดการสอนไปใช้

3.11 ประโยชน์ของชุดกิจกรรมแนะแนว

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541, น. 20-21) ระบุถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมแนะแนว ว่ามีความหลากหลาย จึงเสนอประโยชน์ของชุดกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่มีคุณค่าจากครูแนะแนว
2. ช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู
3. ช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง
4. ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี
5. ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง
6. ช่วยให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสพบปะกับนักเรียนเป็นกลุ่มอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง
7. ช่วยให้ครูแนะแนวมีโอกาสให้ข้อมูล
8. ช่วยให้ครูแนะแนวมีโอกาสได้ใช้เทคนิคต่าง ๆ
9. ช่วยให้ครูแนะแนวได้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคนอย่างถูกต้อง

10. ช่วยให้ครูแนะแนวได้นักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ
11. ช่วยให้การจัดบริการแนะแนวทุกบริการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
12. ช่วยให้การบวนการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ
13. ช่วยลดปัญหาความประพฤตินักเรียน
14. ช่วยให้การจัดการเรียนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
15. ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูแนะแนวและผู้ปกครอง
16. ช่วยให้ผู้ชมชนได้รับความสนใจจากนักเรียน
17. ช่วยให้ประเทศชาติมีพลเมืองที่ดี

สุจิตรา โนมะยา (2555, น. 23) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนว ถ้าโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเกิดประโยชน์กับนักเรียน ทำให้นักเรียนมารถเข้าใจตนเอง ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เข้าใจและยอมรับในตัวนักเรียน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ประเทศชาติได้ประชากรที่มีคุณภาพที่จะมาพัฒนาประเทศชาติ

กัลยดา ถนอมถิ่น (2553, น. 61) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของชุดกิจกรรมแนะแนว คือ ช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่มีคุณค่า จากครูแนะแนว ช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู ช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักนักเรียน ที่มีปัญหาในด้านต่างๆ ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูแนะแนวและผู้บริหาร ครูแนะแนวได้รู้จักนักเรียน ที่มีปัญหาในด้านต่างๆ ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูแนะแนวและผู้ปกครอง ช่วยให้ผู้ปกครองได้รับความสนใจจากนักเรียน และช่วยให้ประเทศชาติมีพลเมืองที่ดี

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของชุดกิจกรรมแนะแนว คือ ช่วยให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้ถึงขีดสูงสุดและสามารถพัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา งานแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ จะเกิดประโยชน์กับนักเรียนทำให้นักเรียนมารดเข้าใจตนเอง ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เข้าใจและยอมรับในตัวนักเรียนคุณภาพ ช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่มีคุณค่า จากครูแนะแนว ช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู ช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงพฤติกรรม ของตนเอง ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักนักเรียน ที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูแนะแนวและผู้ปกครอง เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้ประเทศชาติมีพลเมืองที่ดี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

เรวัต สุขสิทธิกาญจน์ เพื่อนช่วยเพื่อน : การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา รายวิชาทัศนศิลป์เพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม เรื่องการวาดเส้น พบว่านักศึกษามีพัฒนาการทางการเรียน ดีขึ้น เข้าเรียนตรงเวลา และเข้าเรียนทุกครั้ง ส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมในชั้นเรียนมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 100 และพบว่าไม่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 78.9 คือเป็นร้อยละ 78.4 ซึ่งผ่านการแลผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นตามที่กำหนดไว้ทุกคน

สุพรรณิ ภูอ่อนศรี (2555, น. 72-76) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่องรำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วชิ ปัญญาใส (2554, น. 36) กล่าวว่า วัยรุ่นนั้น “เพื่อน” นับว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพล ต่อความคิด เจตคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นมาก ดังนั้นการดำเนินการส่งเสริม พัฒนา และป้องกันปัญหาที่ อาจเกิดขึ้นกับวัยรุ่น การนำกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นมาใช้ประโยชน์จึงน่าจะเกิดผลดีเพราะกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลสามารถโน้มน้าวชักจูงเพื่อนในกลุ่มด้วยการให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่เพื่อนที่มีปัญหา ให้ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม ก็สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นได้ และ Cowie and Sharp

(1996, p. 2) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นกระบวนการที่กลุ่มคนวันใกล้เคียงกัน มาร่วมกันแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ช่วยเหลือ สนับสนุน และทำความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาที่เหมาะสม

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Thomas J. Berndt คุณภาพมิตรภาพและการพัฒนาสังคม : มิตรภาพที่ีดีอาจช่วยเพิ่ม การพัฒนาของเด็กโดยไม่คำนึงถึงลักษณะของเพื่อนเหล่านั้น การวิจัยเกี่ยวกับสมมติฐานนี้สามารถอธิบาย ได้ว่าการตรวจสอบผลกระทบโดยตรงของคุณภาพมิตรภาพ. และเป็นไปได้ที่คุณภาพของมิตรภาพมักจะมี ผลกระทบทางอ้อมต่อเด็ก, ผลที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของเพื่อน

Phil Erwin มิตรภาพและความสัมพันธ์ของเพื่อนในเด็ก : มิตรภาพที่ประสบความสำเร็จ ในวัยเด็กช่วยให้เด็กมีคุณภาพเกิดจากความสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับเพื่อน สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อนเด็ก และความสัมพันธ์มิตรภาพส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและการทำงานในด้านอื่น ๆ ของชีวิตเด็ก

Robert M. Seyfarth and Dorothy L. Cheney ต้นกำเนิดวิวัฒนาการของมิตรภาพ : มิตรภาพไม่ได้ขึ้นอยู่กับเครือญาติ จำนวนมากเกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง มิตรภาพมักจะเกี่ยวข้อง กับการโต้ตอบแบบมีส่วนร่วมที่แยกออกจากกันในเวลาอย่างน้อยก็บางส่วนขึ้นอยู่กับความทรงจำและ อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เรื่องผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัด พิษณุโลก เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ทั้งก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2561 จำนวน 44 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิษณุโลกที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ที่ได้จากการเลือกแบบ เจาะจง จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย เป็นเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่ม ทดลองเข้ารับการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน และกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะ แนวปกติ

1.2.1 การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกนักเรียนที่มีครอบครัว หย่าร้าง โดยการสอบถามจากครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และสอบถามนักเรียน จากจำนวน 2 ห้อง นักเรียนจำนวน 44 คน เลือกแบบเจาะจง มีนักเรียน จำนวน 30 คน ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง

1.2.2 การสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เป็นการสุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ละคนเข้ากลุ่ม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้นักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

1.2.3 การสุ่มเพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจับสลากกลุ่มวิจัย เพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม นักเรียนจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม นักเรียนจำนวน 15 คน จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 12 กิจกรรม

2.1.2 แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจาก ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 36 ข้อ

2.1.3 กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

2.2 การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง

1) ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมิตรภาพระหว่างเพื่อน เพื่อเป็น แนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน

2) ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนที่สร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรง แล้วผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้มีความสอดคล้องกับเรื่องที่พัฒนา

3) สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ประกอบด้วย

(1) ชื่อกิจกรรม

(2) วัตถุประสงค์

(3) สื่อประกอบกิจกรรม

(4) การดำเนินกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย

ก. ชี้นำ

ข. ชี้นำดำเนินกิจกรรม

ค. ชี้นำสรุป

(5) การประเมินผล

4) นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5) นำชุดกิจกรรมแนะแนวที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนว จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมทางเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องให้สอดคล้องกับนิยาม ปฏิบัติการที่ผู้วิจัยกำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยนำความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณา ความสอดคล้องวัตถุประสงค์กับนิยามศัพท์และความเหมาะสมของระยะเวลา สื่ออุปกรณ์ กิจกรรม ขั้นตอน กิจกรรม และประเมินผล ซึ่งผลปรากฏว่าชุดกิจกรรมทั้ง 12 ชุด มีความสอดคล้องและเหมาะสม

6) ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมแนะแนวตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

7) นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

8) นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ได้รับการปรับปรุง แล้วไปทำการทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการกิจกรรม จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที

ตารางที่ 3.1 ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน

ชุดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์
กิจกรรมที่ 1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้และความเข้าใจ วัตถุประสงค์และวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว 2. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่าง ผู้วิจัย และผู้ร่วมกิจกรรมทุกคน
กิจกรรมที่ 2	ข้อดีของเธอและฉัน	เพื่อให้นักเรียนแสดงออกถึงการยอมรับในความแตกต่างของตนเองและเพื่อน
กิจกรรมที่ 3	ยินดี ยอมรับ ปรับตัว	1. เพื่อให้สมาชิกกระบวนวิธีการแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน เมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ 2. เพื่อให้สมาชิกกระบวนวิธีการให้อภัย และสามารถที่จะ เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและปรับตัวเข้าหา

2.2.2 แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 36 ข้อ

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง กับมิตรภาพระหว่างเพื่อน
2) ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งได้นำข้อคำถามบางส่วน มาจาก จักรดูล มนตรีกุล ณ อยุธยา ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ กับเพื่อนในชั้นเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

และ อาจารย์นิโบล แก้วพ่วง ที่ได้ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อปรับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหาดเจ้าสำราญ (พรหมานุกุล) จังหวัดเพชรบุรี โดยยึดกรอบแนวคิดองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อน ให้มีข้อคำถามเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับ ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่มีเกี่ยวกับการมิตรภาพระหว่างเพื่อน ประกอบไปด้วย ข้อความคำถามที่มีลักษณะเป็น แนวคิดทางลบและทางบวก รวมกันทั้งหมด จำนวน 36 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การแสดงออกของนักเรียนโดยการยอมรับ จำนวน 7 ข้อ (2) การแสดงออกของนักเรียนโดยการช่วยเหลือ จำนวน 5 ข้อ (3) การแสดงออกของนักเรียนโดยการสื่อสาร จำนวน 6 ข้อ (4) การแสดงออกของนักเรียนถึงความสนิทสนม จำนวน 7 ข้อ (5) การแสดงออกของนักเรียนถึงความไว้วางใจ จำนวน 7 ข้อ (6) การแสดงออกของนักเรียนถึงการรักษามิตรภาพ จำนวน 4 ข้อ และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความการใช้ภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) ผู้วิจัยนำแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ให้ความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ เลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 จึงสรุปว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดการพัฒนามิตรภาพสำหรับเพื่อนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

5) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มทดลอง จำนวน 32 คน เพื่อหาอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงโดยการหาอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อนเป็นรายข้อ ใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อความ กับคะแนนรวมของข้อความ ทั้งหมด (Corrected Item total Correlation) และการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งผลปรากฏว่าแบบวัดมีอำนาจจำแนกที่ดีจำนวน 36 ข้อ และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .22 ถึง .84 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92

ลักษณะของแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert type) 5 ระดับซึ่งในการตอบแบบวัดจะให้ผู้ตอบ แสดงความคิดเห็นที่มีต่อข้อคำถามแต่ละ ข้อในจำนวน 36 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

จริงมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริงมาก	ให้	4 คะแนน

จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

จากแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 36 ข้อ ที่ผู้ตอบเลือกตอบ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์แบบลิเคอร์ต (Likert type) 5 ระดับ โดยแปลข้อความที่ตอบเป็นคะแนน แล้วนำผลลัพธ์ของคะแนนแต่ละข้อมารวมกันซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคะแนน เพื่อใช้พิจารณาความแตกต่างของคะแนนดังนี้

145-180	หมายถึง	มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนมากที่สุด
109-144	หมายถึง	มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนมาก
73-108	หมายถึง	มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนปานกลาง
37-72	หมายถึง	มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนน้อย
0-36	หมายถึง	มีมิตรภาพระหว่างเพื่อนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำแนะนำ แบบประเมินชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน ให้นักเรียนตอบแบบประเมินโดยการ ทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยมีการให้คะแนนในระดับความคิดเห็นดังนี้

5	จริงมากที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
4	จริงมาก	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง
2	จริงน้อย	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1	จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ

() บิดา

() มารดา

() ผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดา มารดา

ตอนที่ 2 มิตรภาพระหว่างเพื่อน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1. การแสดงออกของนักเรียนโดยการยอมรับ						
1	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจความแตกต่างของเพื่อน ๆ เป็นอย่างดี					
2	ข้าพเจ้าไม่รู้รู้สึกเสียใจเลยที่เพื่อนบางคนในห้องมีฐานะดีกว่าข้าพเจ้า					

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental) ศึกษาจากกลุ่ม ตัวอย่างสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลองและเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว และเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2.2 สํารวจความคิดเห็น โดยให้กลุ่มทดลองทำแบบวัดความพึงพอใจหลัง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน

ขั้นตอนการทดลอง

1. ผู้วิจัยยื่นหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเมธีพิทยา และเข้าพบครูผู้บริหารของ โรงเรียนและครูแนะแนว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยพบครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมตามแผนกิจกรรมแนะแนว
3. จัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทดลองให้ครบถ้วนตามรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม
4. จัดเตรียมสถานที่

5. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 44 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จากนั้นสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เท่ากัน

6. จัดปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มทดลองเพื่ออธิบายรายละเอียดในการจัดกิจกรรม

7. ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อนเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

ขั้นตอนการทดลอง

1. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ให้นักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวนการกิจกรรมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาทีสัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์

2. กลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำ แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน ที่เป็นชุดเดียวกันกับที่ให้ทำก่อนการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test)

4.2 เปรียบเทียบคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบของแมนน์-วิทนี (The Mann-Whitney U Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนบ้านเมธิพิทยา จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีผลการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ขึ้นใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐาน
Q.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์
p-value	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของวิลคอกซัน
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของแมนวิทนี
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ ก่อนการทดลอง โดยใช้การทดสอบของแมนวิทนี (The Mann-Whitney U Test)

2.2 การเปรียบเทียบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test)

2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของมิตรภาพระหว่างเพื่อนภายหลังทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้การทดสอบของแมนวิทนี (The Mann-Whitney U Test)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็นตารางที่ 4.1-4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียน ก่อนการทดลองระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	Mdn	Q.D.	The Mann-Whitney U Test	p-value
กลุ่มทดลอง	15	141	5.0	1.225	.220
กลุ่มควบคุม	15	140	4.0		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.1 พบว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อน กลุ่มทดลองก่อนและหลังการ
ทดลองการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

กลุ่ม ตัวอย่าง	n	Mdn	Q.D.	The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test	p-value
ก่อนทดลอง	15	141	0.5	3.420**	.000
หลังทดลอง	15	155	2.5		

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.2 พบว่าภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อน หลังการทดลองระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	Mdn	Q.D.	The Mann-Whitney U Test	p-value
กลุ่มทดลอง	15	155	2.5	4.675**	.000
กลุ่มควบคุม	15	141	2.0		

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.3 พบว่าภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
คะแนนมิตรภาพกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

1.2 สมมุติฐานการวิจัย

1.2.1 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง กลุ่มทดลองมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

1.2.2 นักเรียนกลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงกว่านักเรียน กลุ่มควบคุม

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

1) ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 44 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย เป็นเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ

15 คน กลุ่มทดลองเข้ารับการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน และกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้

- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อมิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 12 ชุด
- 2) แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 36 ข้อ

1.4 เครื่องมือในการวิจัย

1.4.1 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน มีรายละเอียดดังนี้

- 1) แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ
 - (1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ การอาศัยอยู่ของนักเรียน และระยะเวลาที่ศึกษาในโรงเรียนนี้
 - (2) แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 36 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ การแสดงออกโดยการยอมรับ การช่วยเหลือ การสื่อสาร ความสนิทสนม ความไว้วางใจ และการรักษามิตรภาพ

1.4.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 12 กิจกรรมย่อย ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 คือกิจกรรมปฐมนิเทศ และกิจกรรมที่ 12 คือกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ และกิจกรรมเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน 10 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 2 ถึง กิจกรรมที่ 11

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1.5.1 ก่อนการทดลอง

ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-Test) ในนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วเก็บคะแนนไว้ จากนั้นสุ่มแยกนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม และทำการสุ่มจับฉลาก กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

1.5.2 ดำเนินการทดลอง

จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ให้นักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวนการเข้ารับกิจกรรมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง และกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

1.5.3 หลังการทดลอง

ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-Test) ในนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์วิธีการทางสถิติ

1.6 สถิติที่ใช้ /การวิเคราะห์ข้อมูล

ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ การทดสอบวิลคอกซัน และการทดสอบแมนน์วิทนีย์

1.7 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการใช้ชุดกิจกรรมแนะเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ของบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร มีสาระสำคัญที่ควรนำมาสรุปได้ดังนี้

1.7.1 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.7.2 นักเรียนกลุ่มทดลองมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการวิจัยการใช้ชุดกิจกรรมแนะเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ของบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนเมธีพิทยา จังหวัดพิจิตร มีสาระสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 นักเรียนกลุ่มทดลองมีมิตรภาพระหว่างเพื่อนหลังการทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตามเป้าหมาย และตามหลักการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งประกอบด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์มิตรภาพระหว่างเพื่อนใน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การแสดงออกของนักเรียนโดยการยอมรับ การแสดงออกของนักเรียนโดยการช่วยเหลือ การแสดงออกของนักเรียนโดยการสื่อสาร การแสดงออกของนักเรียนถึงความสนิทสนม การแสดงออกของนักเรียนถึงความไว้วางใจ การแสดงออกของนักเรียนถึงการรักษามิตรภาพ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกใช้กิจกรรมและภาษาที่เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติได้ไม่ซับซ้อน เพื่อให้เข้าถึงผู้ร่วมกิจกรรมซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากนั้น กำหนดเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม กำหนดขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินกิจกรรมขั้นสรุปและมีการประเมินผล โดยการประยุกต์ใช้หลักการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางของกรมวิชาการ (2546, น. 24-25) ได้แก่ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด การตัดสินใจ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นการมีส่วนร่วมและการประยุกต์ ตามแนวทางกรมวิชาการ (2545, น.

31-32) การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความอบอุ่นเป็นมิตรเต็มไปด้วยการยอมรับเห็นคุณค่าในตัวผู้เรียน ทุกกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มาจากการตรวจสอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

นอกจากชุดกิจกรรมแนวนอนนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการแนวนอน ได้แก่ การเล่นเกม บทบาทสมมติ อภิปรายกลุ่ม การนำเสนอโดยใช้สื่ออินเทอร์เน็ต วิดีทัศน์ ซึ่งระหว่างการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยจะพยายามให้กำลังใจ ให้รางวัลที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดกิจกรรม แต่ครั้งนักเรียนกลุ่มทดลองให้ความสนใจกับกิจกรรมต่าง ๆ มาก และกิจกรรมที่ได้รับความสนใจและร่วมมือเป็นอย่างดีที่สุดมี 2 กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมที่ 6 มีชื่อว่า ความสนิทสนม เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ด้านการแสดงออกของนักเรียนถึงความสนิทสนม เพื่อให้นักเรียนระบุวิธีการแสดงออกเพื่อตอบสนองในความต้องการของเพื่อน การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และความเห็นอกเห็นใจโดยใช้การชมคลิปวิดีโอที่แสดงปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีการแสดงออกกับเพื่อนโดยเฉพาะความกล้าที่จะแสดงออกถึงความสนิทสนม ซึ่งก่อนการใช้กิจกรรมที่ 6 นี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะแสดงออกกับเพื่อน ๆ ถึงความสนิทสนม เช่น การเอาใจกัน การเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจกัน การกอดคอ และการจับมือ เนื่องจากอายุเพื่อน ๆ คนอื่น เพราะเริ่มจะเข้าสู่วัยรุ่น และอายุที่คนอื่น ๆ จะมอง เป็นต้น

กิจกรรมที่ 9 เป็นกิจกรรมที่มีชื่อว่า มั่นใจ เชื่อใจ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนด้านการแสดงออกของนักเรียนถึงความไว้วางใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีการเปิดเผยตนเองทั้งด้านบวกและด้านลบต่อกัน การแสดงออกเพื่อเป็นที่พึ่งให้เพื่อนในยามที่ลำบาก และบอกความสำคัญของการรักษาความลับของเพื่อน โดยใช้เทคนิคการเล่นเกมน และชมคลิปวิดีโอ ซึ่งพบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับมั่นใจ เชื่อใจ เพราะมีความรู้สึกไม่เชื่อใจใครง่าย ๆ เนื่องจากพ่อและแม่ยังไม่สามารถเชื่อใจได้ ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม จากการประเมินผล ด้วยวิธีการซักถามและสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่ากลุ่มทดลอง มีความมั่นใจ เชื่อใจสูงขึ้น

และสอดคล้องกับ วิมล หอมขจร (2552, น. 61) การศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนวนอน เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดคูเปอร์สมิธ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละบุรี เขต 2 หลังการทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมแนวนอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ จักรดุรงค์ มนตรีกุล ณ อยุธยา (2558, น. 76) ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนวนอนเพื่อพัฒนามนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนวนอนเพื่อพัฒนามนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน นักเรียนกลุ่มทดลองมีมนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้การให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยังสอดคล้องกับ สุณีย์ พุทธา (2556, น. 74) ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนวนอน เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวันที่สฤติพิทยาคม จังหวัดพิจิตร ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวันที่สฤติพิทยาคมในกลุ่ม

ทดลอง มีทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียดสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการแนะนำอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ มิเรียม ชุ่นสุวรรณ (2554, น. 78) ผลการใช้ชุดกิจกรรม แนะนำเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะนำเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียน สูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมแนะนำเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

นอกจากนี้ยังเน้นการจัดการกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จากการจัดกิจกรรม ไปใช้ประโยชน์ โดยการมีส่วนร่วมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม รู้จักการวางแผนและเลือกใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ ในการประกอบกิจกรรมแนะนำ ในการกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมให้นักเรียนคิด แก้ไขปัญหา ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแต่ละครั้ง และประเมินคุณภาพของกิจกรรม โดยการสังเกต และการ สอบถาม เพื่อนำข้อมูลมาทำการปรับปรุงในครั้งถัดไป เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และพัฒนา มิตรภาพระหว่างเพื่อนให้เพิ่มขึ้นได้

2.2 นักเรียนกลุ่มทดลองมีมิตรภาพระหว่างเพื่อน สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการแนะนำ แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้กิจกรรมแนะนำ ได้มีส่วนร่วมในการ กิจกรรมจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที การดำเนินกิจกรรมเป็นกลุ่มทำให้ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น การ อภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม ตลอดจนการเข้าร่วมกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้พัฒนามิตรภาพ ระหว่างเพื่อนขึ้น ได้เรียนรู้เป้าหมาย ได้คิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาอย่างหลากหลายรูปแบบจากการจัดกิจกรรม

นักเรียนกลุ่มควบคุม ได้รับการจัดกิจกรรมแนะนำแบบปกติ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีเนื้อหา ทั่วไป ไม่ได้มีการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนจึงเป็นผลให้นักเรียนกลุ่มควบคุม ขาดการพัฒนามิตรภาพ ระหว่างเพื่อน การแสดงออกถึงการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ตามที่ Aristotle นักปราชญ์ชาวกรีก ได้กล่าวว่า มนุษย์เราเป็นสัตว์สังคมมนุษย์ไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ มนุษย์เราต้องมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างชุมชนหรือสังคม แวดล้อมเขา เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในเรื่องของความปลอดภัย สอดคล้องกับ ความรักที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนจึงเป็น มิตรภาพและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นด้วยเพราะ วัยรุ่นให้ความสำคัญกับการมีเพื่อนและการสร้าง สัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนจะส่งผลให้มีความไว้ใจ น้อยลง ดังผลการวิจัยของ ลลนา ปิยะอารีธรรม(2552, น. 56) พบว่าความไว้ใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับ สัมพันธภาพกับเพื่อน

อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ .05 แสดงให้เห็นว่า ถ้าสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่ดี นักเรียนจะมีความไว้ใจมากและหากนักเรียน มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีก็จะมีความไว้ใจน้อยรวมถึงเพื่อนทำให้รู้สึก ว่าตนเองมีคุณค่า เมื่อได้รับ ความรักและการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow, 1954, p. 170) ในขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ

(Belongingness and Love needs) เป็นขั้นที่บุคคลรู้จัก การให้ความรักต่อผู้อื่นและรู้จักที่จะรับความรัก อีกด้วย

จากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมหลังจากทำการทดลองพบความแตกต่างของนักเรียนทั้งสองกลุ่มคือ กลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ ซึ่งได้รับการแนะแนวเรื่องการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนจากการฟังบรรยายและจดบันทึก นักเรียนไม่เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ส่วนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งเมื่อครั้งแรกก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนไม่กล้า แสดงออกถึงมิตรภาพระหว่างเพื่อน แต่เมื่อได้ทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย มีสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่ม กระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกถึงมิตรภาพระหว่างเพื่อนด้วยวิธีต่าง ๆ ตามเป้าหมายและการร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกถึงมิตรภาพระหว่างเพื่อนเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำมาใช้พัฒนานักเรียนกลุ่มทดลองให้มีมิตรภาพระหว่างเพื่อน ได้อย่างครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การแสดงออกโดยการยอมรับ การแสดงออกโดยการช่วยเหลือ การสื่อสาร การแสดงออกโดยความสนิทสนม การแสดงออกโดยความไว้วางใจ และการแสดงออกโดยการรักษามิตรภาพ โดยกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมแรกที่ใช้ในการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของกลุ่มทดลอง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว สามารถนำมาพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน ให้แก่กลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างได้ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนให้นักเรียน

3.1.2 ก่อนนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนไปใช้ ควรศึกษากฎระเบียบข้อบังคับของสถานที่ต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรม และบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกันควรปรับให้มีความเหมาะสม

3.1.3 ในการจัดกิจกรรม ควรพูดกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความตระหนักใน ความสำคัญของมิตรภาพระหว่างเพื่อน และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีควรกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนกล้าแสดงออก

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 จากการวิจัยพบว่า การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงขึ้น ควรนำกิจกรรมไปพัฒนาความสามารถในด้านอื่น ๆ

3.2.2 ควรพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น

3.2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนหรือปัจจัยที่ทำลายมิตรภาพระหว่างเพื่อน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2544). *คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู*.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพจิต.
- _____. (2547). *รายงานการทบทวนสถานการณ์เรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและการส่งเสริมทักษะ
ชีวิตและการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ก่อ สวัสดิพิธานิชย์. (2519). *ความสัมพันธ์ในครอบครัว*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. อ่างใน พชนมน พิริยะ
เลิศสกุลยิ่ง. (2549). *กระบวนการสร้างกลุ่มเพื่อนโดยสนทนาแบบออนไลน์: ศึกษากรณีกลุ่ม
เพื่อมิตรภาพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กัลยดา ถนอมถีน. (2553). *การศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมการควบคุมตนเอง ด้าน
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เกศสุดา อินทรโอสธ. (2546). *ผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อสัมพันธ์ภาพระหว่าง
เพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคลอง 3 (ตรุณศึกษา) จังหวัดนครนายก*.
(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จักรคุลย์ มนตรีกุล ณ อยุธยา. (2558). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนใน
ชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัด
ปทุมธานี*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จิรกุล ครบสอน. (2555). *ความเครียดและพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของวัยรุ่นในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็ก และเยาวชน*.
- ชมนุช บัญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนกุนนทรุทธารามวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2541). *กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และคณะ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัจฉริยะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธีทิป.
- ณัฐวีร์ นงนุช. (2552). ผลของกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นพมาศ คงมีสุข. (2556). *การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล จังหวัดอ่างทอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประภัสสร โลหะนันท์ชัย. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักตนเองของนักเรียน ชั้นปีที่ 1. (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา วิหคโต. (2549). การให้บริการสนเทศเพื่อการแนะแนวในองค์กร ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการแนะแนวในองค์กร*. (หน่วยที่ 13). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- พนม เกตุมาน. (2550). *ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นเข้าถึงได้*. สืบค้นจาก http://www.psychlin.co.th/new_page_56.htm.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). *พัฒนาการวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- พระมหาธัมมิ ชุตติโก (ดั่งได้). (2547). *ศึกษาเปรียบเทียบมิตรภาพในพุทธปรัชญาเถรวาทกับอาริสโตเติล (๒๕๔๘)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มยุรี วิสุตราศัย. (2547). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- มิเรียม ชื่นสุวรรณ. (2554). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- รัชณี เต็มแก้ว. (2558). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนวัดไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- เรวัต สุขสีกาณจน์. (2557). เพื่อนช่วยเพื่อน : การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาทัศนศิลป์เพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม เรื่องการวาดเส้น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤทัย บุญมาเมือง. (2554 :). การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความกล้าแสดงออกในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ลลนา ปิยะอารีธรรม. (2552). การศึกษาความว้าเหวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วจี ปัญญาใส. (2554). การพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น. (ดุขนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุขบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- วรภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2545). จิตวิทยาการปรับตัว. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วัฒนกิจ สิทธิสถิตอังกูร. (2546). การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม เพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิจิตร อาวะกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- วิมล หอมขจร. (2552). การศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดคูเปอร์สมิธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- วิไลวรรณ อนันต์ตะ. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวควบคู่กับสื่อรูปภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -5 โรงเรียนบ้านถ้ำจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศรัณญา อิชิตะ. (2553). การศึกษาพฤติกรรมการความรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545). จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

- ศิรินาฏ ไชยวงศ์. (2556). ผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวปัญญาพฤติกรรมนิยมต่อการกำกับอารมณ์ของตนเองและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิริลักษณ์ โดดหนู และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2558). ความฉลาดทางจริยธรรม แรงจูงใจภายในมิตรภาพ และการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร*, 12(1).
- สุพรรณ ภู่อ่อนศรี. (2555). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง รำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมชาย จักรพันธุ์ (2550). มองจิตผ่านจอ. สืบค้นจาก http://www.dmh.go.th/sty_libnews/news/view.asp?id=6719.
- สมภพ เรื่องตระกูล. (2547). ความเครียดและอาการทางจิตเวช. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก. (2554). การศึกษาวิจัย ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษา จังหวัดนครนายก สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สุคนธ์ ลินธพานนท์ และคณะ. (2545). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุจิตรา โนมะยา. (2555). การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุชา จันทร์เอม. (2549). จิตวิทยาทั่วไปฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุณีย์ พุทธา. (2556). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการ กับอารมณ์ และความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวันที่สถิตพิทยาคม จังหวัดพิจิตร (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภรี สุวรรณจุกะ. (2547). กลยุทธ์การดูแลและการสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- สุเมธ พงษ์เกตุรา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- สุริยเดว ทรีปาตี. (2556). พัฒนาการและการปรับตัวในวัยรุ่น สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นจาก <http://www.nicfd.cf.mahidol.ac.th/th/images/documents/3.pdf>.
- สุวรี ศิวะแพทย์. (2549). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สุวิมล สุกันธา. (2550). กระบวนการเรียนรู้เพศสัมพันธ์ผ่านกลุ่มเพื่อน ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ม.ป.ท.
- อนุสรรา พงศ์จันตา. (2557). การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเคมีทั่วไปโดยการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ม.ป.ท.
- อภิญา อภิสิทธิ์ฉนิช. (2553). บุคลิกภาพ มิตรภาพ การเห็นคุณค่าในตนเอง และความสุขของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อรศิริ เลิศกิตติสุข และ ดวงกมล ลิ้มโกมุท. (2552). การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน. สืบค้นจาก <http://www.thaigoodview.com/node/42182>.
- อุไรวรรณ กิตตินนทิกกร (2556) ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีปัญญาทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนควนขนุน จังหวัดพัทลุง (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Amado, A.N. (1993). *Friendships and Community between people with and without Developmental Disabilities*. Baltimore: Pauk H. Brookes.
- Argyle. (2001). *The Psychology of Happiness*. London: Methuen.
- Beer, bussaba. (2554). *Peer-Assisted Learning การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน*. สืบค้นจาก <http://beer-bussaba.blogspot.com/2011/05/peer-assisted-learning.html>.
- Berndt, T. J. (1996). *Friendship Quality and Social Development*. Department of Psychological Sciences, Purdue University, West Lafayette, Indiana.
- Cowie, H., & Sharp, S. (1996). *Peer counseling in school: A time to listen*. London: Comwell.
- Hurlock. (1967). *Adolescent Development*. New York: McGraw-Hill.
- I-chu. (2553). *Peer Assist*. สืบค้นจาก <http://chu2mm.blogspot.com/2010/01/peerassist.html>.
- Kelly, A. (2004). *Talkabout Relationship: Building Self-Esteem and Relationship Skills*. united kingdom: Speechmark.

Lemme. (2002). *Development in Adulthood*. 3rd ed. United States of America: A Pearson Education.

Margolin. (1996). The continuance and spillover of everyday tensions in distressed and nondistressed families. n.d.

Vicharn, Panich. (2547). เทคนิค “เพื่อนช่วยเพื่อน”. สืบค้นจาก <http://gotoknow.org/blog/thaikm/2415>.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

3. ชื่อ – สกุล นายนิพนธ์ บุญประเสริฐ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนแม่ทะวิทยาคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
 วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
 (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำแหน่ง/หน้าที่ปฏิบัติงาน ครู
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ปฏิบัติงานครูแนะแนว
4. ชื่อ – สกุล นางสาวลลิตพร ประสานพันธ์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดราชฤทธิ์นนิยมธรรม (พิบูลสงคราม)
 ๔๑ หมู่ ๔ แขวงคลองถนน
 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
 วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
 (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำแหน่ง/หน้าที่ปฏิบัติงาน ครู วิทยฐานะชำนาญการ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ หัวหน้างานแนะแนว
5. ชื่อ – สกุล นายเอกสิทธิ์ ผลอรอด
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนสวนมิสกวัน กรุงเทพมหานคร
 วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
 (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำแหน่ง/หน้าที่ปฏิบัติงาน ครู
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ปฏิบัติงานครูแนะแนว

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

**แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

คำแนะนำ แบบประเมินชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน ให้นักเรียนตอบแบบประเมินโดยการ ทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยมีการให้คะแนนในระดับความคิดเห็นดังนี้

5	จริงมากที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
4	จริงมาก	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง
2	จริงน้อย	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1	จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ

บิดา

มารดา

ผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดา มารดา

ตอนที่ 2 มิตรภาพระหว่างเพื่อน

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1. การแสดงออกของนักเรียนโดยการยอมรับ						
1	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจความแตกต่างของเพื่อนๆ เป็นอย่างดี					
2	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกละเลยที่เพื่อนบางคนในห้อง มีฐานะดีกว่าข้าพเจ้า					
3	เมื่อเพื่อนในห้องสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าจะพูดให้กำลังใจเพื่อเสมอ					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
4	เมื่อเพื่อนในห้องได้รับรางวัลหรือการชมเชย จากครูข้าพเจ้ารู้สึกยินดีกับเพื่อนคนนั้น					
5	เมื่อเพื่อนกระทำผิดข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้อภัย เพื่อนเสมอ					
6	ข้าพเจ้ามีความสุขทุกครั้งเมื่อได้ทำกิจกรรมกับ เพื่อนๆในห้อง					
7	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของเพื่อนๆเสมอ					
2. การแสดงออกของนักเรียนโดยการช่วยเหลือ						
8	ทุกครั้งเมื่อเพื่อนได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไป แข่งทักษะด้านต่าง ๆ ข้าพเจ้าจะยินดีด้วยทุก ครั้ง					
9	เมื่อเพื่อนไม่มีอุปกรณ์เครื่องเขียนข้าพเจ้าจะ แบ่งให้เพื่อนเสมอ					
10	ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญกับเพื่อนและเป็นที ปรึกษาให้เพื่อนอยู่บ่อยครั้ง					
11	ข้าพเจ้าจะไม่ยอมให้ใครมาเอาเปรียบเพื่อน ในห้อง					
12	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าจะชักชวนเพื่อนไปบำเพ็ญ ประโยชน์เสมอ					
3. การแสดงออกของนักเรียนโดยการสื่อสาร						
13	ข้าพเจ้าจะจับมือแสดงความยินดีกับเพื่อนเมื่อ เพื่อนได้รับชัยชนะ					
14	ทุก ๆ เข้าข้าพเจ้าจะยิ้มทักทายเพื่อน ๆ เสมอ					
15	เมื่อทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะรับฟังความคิดเห็น ของเพื่อน ๆ เสมอ					
16	ข้าพเจ้าจะรู้สึกเสียใจเมื่อเพื่อนโดนทำโทษ					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
17	ข้าพเจ้ามักจะพูดให้กำลังใจเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนต้องการ					
18	ทุกครั้งที่สับสนยากกับเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าจะเข้าใจถึงความรู้สึกซึ่งกันและกัน					
4. การแสดงออกของนักเรียนถึงความสนิทสนม						
19	เมื่อเพื่อนรู้สึกท้อแท้มักจะพูดคุยกับข้าพเจ้าเสมอ					
20	ข้าพเจ้ากับเพื่อน ๆ เราสามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง					
21	เพื่อนในห้องมักจะนำความลับมาเล่าให้ข้าพเจ้าฟังเสมอ					
22	ข้าพเจ้ามักแสดงออกกับเพื่อนถึงความจริงใจด้วยการจับมือและกอดกัน					
23	ข้าพเจ้าไว้ใจเพื่อนมากกว่าครูประจำชั้น					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจเมื่อมีเพื่อนอยู่ข้าง ๆ					
25	เพื่อน ๆ จะรับรู้ความสุข ความทุกข์ของข้าพเจ้าเสมอ					
5. การแสดงออกของนักเรียนถึงความไว้วางใจ						
26	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตัวเพื่อน					
27	ข้าพเจ้าไว้วางใจเพื่อน กล้าที่จะเปิดเผยทั้งด้านบวก เพื่อให้เพื่อนได้รู้จักตนเองมากขึ้น					
28	ข้าพเจ้ารู้สึกปลอดภัยเมื่อมีเพื่อนอยู่ข้าง ๆ ยามไปไหนมาไหน					
29	ข้าพเจ้าสามารถเป็นที่พึ่งให้เพื่อนในยามพ้อลำบาก					
30	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าเพื่อนจะรักษาความลับได้					
31	ข้าพเจ้าไม่มีความลับกับเพื่อน					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
32	ทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามีปัญหาข้าพเจ้าจะเล่าให้เพื่อนฟัง					
6. การแสดงออกของนักเรียนถึงการรักษามิตรภาพ						
33	เพื่อนจะบอกข้าพเจ้าเสมอว่า “วันไหนที่เธอไม่มาเรียนห้องเรียนดูเจียบเหงา”					
34	น้อยครั้งที่ข้าพเจ้าทำให้เพื่อนเสียใจ					
35	ข้าพเจ้าว่าคำว่าเพื่อนคือมิตรภาพที่ยาวนาน					
36	เมื่อข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาข้าพเจ้าจะติดต่อกับเพื่อนเหมือนเดิม					

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน
ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

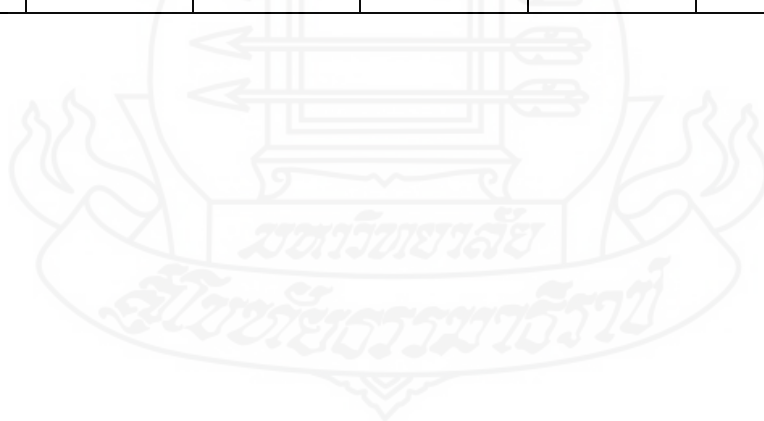

ตารางแสดงค่าความสอดคล้องของแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
22	+1	+1	+1	0	+1	1.00
23	+1	+1	+1	+1	0	0.80

ตารางแสดงค่าความสอดคล้องของแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
25	+1	+1	+1	+1	0	0.80
26	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
27	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
29	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
31	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
32	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
33	+1	+1	+1	+1	0	0.80
34	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
35	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
36	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ผลการตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน

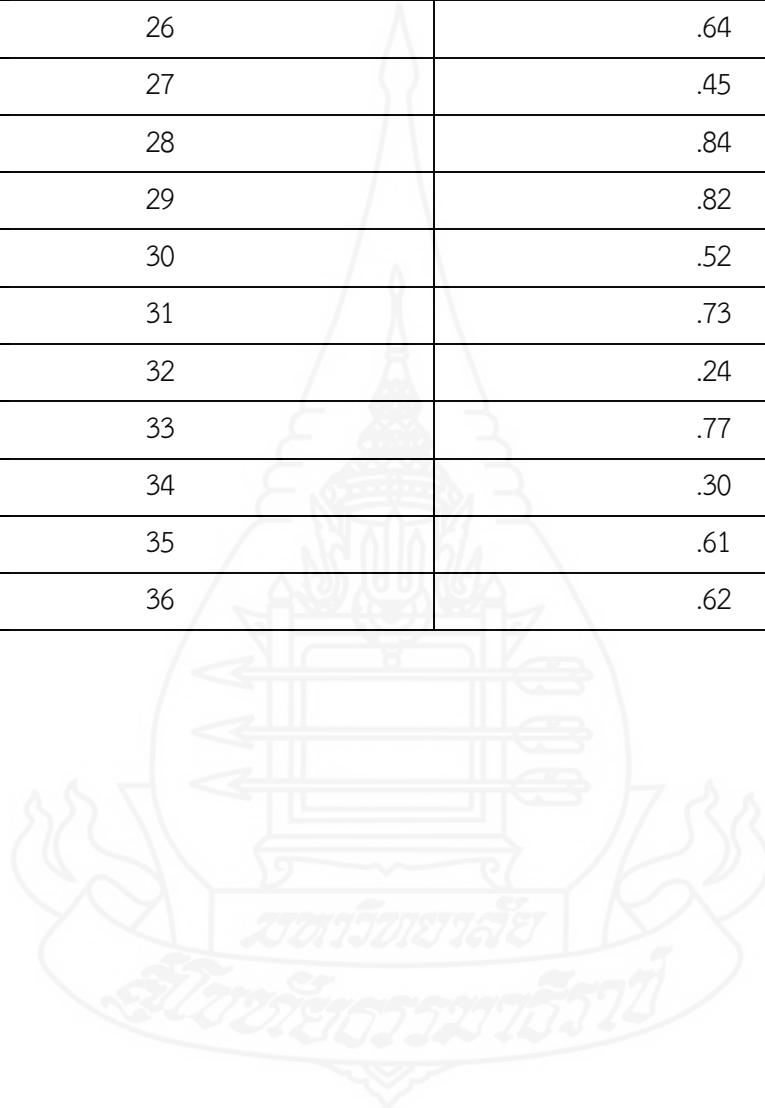
ข้อที่	ชื่อกิจกรรม	ผลการตรวจสอบคุณภาพ ผู้เชี่ยวชาญ
1	ปฐมนิเทศ	สอดคล้องเหมาะสม
2	ข้อดีของเธอและฉัน	สอดคล้องเหมาะสม
3	ยินดี ยอมรับ ปรับตัว	สอดคล้องเหมาะสม
4	ช่วยเหลือ เกื้อกูล	สอดคล้องเหมาะสม
5	สื่อสาร เสริมสร้างมิตรภาพ	สอดคล้องเหมาะสม
6	ความสนิทสนม	สอดคล้องเหมาะสม
7	อบอุ่นใจ	สอดคล้องเหมาะสม
8	ไว้วางใจ	สอดคล้องเหมาะสม
9	มั่นใจ เชื่อใจ	สอดคล้องเหมาะสม
10	การเชื่อมั่นในมิตรภาพ	สอดคล้องเหมาะสม
11	การรักษามิตรภาพ	สอดคล้องเหมาะสม
12	ปัจฉิมนิเทศ	สอดคล้องเหมาะสม

ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination)
ของแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	.45
2	.64
3	.60
4	.22
5	.48
6	.53
7	.67
8	.26
9	.59
10	.58
11	.43
12	.40
13	.42
14	.48
15	.28
16	.48
17	.29
18	.38
19	.59
20	.56
21	.23
22	.28
23	.43

ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ของแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
24	.66
25	.67
26	.64
27	.45
28	.84
29	.82
30	.52
31	.73
32	.24
33	.77
34	.30
35	.61
36	.62

ภาคผนวก ง

แบบประเมินความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน

แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Cogruence : IOC)

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญกรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

เกณฑ์การพิจารณา

ให้ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
 ให้ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
 ให้ -1 หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ลำดับ	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ/ควรปรับปรุง
		+1	0	-1	
1.	การแสดงออกของนักเรียนโดยการยอมรับ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทักษะคิด ค่านิยม ความสามารถ สภาพครอบครัว ไม่ยึดติดกับข้อบกพร่องใด ไม่ดูถูกเหยียดหยามเพื่อนที่ด้อยกว่า ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อน การให้อภัย สามารถที่จะเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้อย่างเหมาะสม				
1	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจความแตกต่างของเพื่อน ๆ เป็นอย่างดี				
2	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกเสียใจเลยที่เพื่อนบางคนในห้องมีฐานะดีกว่าข้าพเจ้า				
3	เมื่อเพื่อนในห้องสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าจะพูดให้กำลังใจเพื่อเสมอ				
4	เมื่อเพื่อนในห้องได้รับรางวัลหรือการชมเชยจากครู ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีกับเพื่อนคนนั้น				
5	เมื่อเพื่อนกระทำผิดข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้อภัยเพื่อนเสมอ				
6	ข้าพเจ้ามีความสุขทุกครั้งเมื่อได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ในห้อง				
7	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เสมอ				

ลำดับ	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ/ควรปรับปรุง
		+1	0	-1	
<p>2. การแสดงออกของนักเรียนโดยการช่วยเหลือ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อน ในการส่งเสริม สนับสนุน เอื้ออาทร เอาใจใส่ ประรณาคี แสดงความมีน้ำใจ ต่อเพื่อนด้วยความจริงใจ ให้ความสำคัญกับเพื่อนและเป็นที่ปรึกษาของเพื่อนได้ โดยไม่เอารัดเอาเปรียบ ช่วยเหลือชักชวนเพื่อน ปฏิบัติกิจกรรมที่ดี มีประโยชน์</p>					
8	ทุกครั้งเมื่อเพื่อนได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งทักษะด้านต่าง ๆ ข้าพเจ้าจะยินดีด้วยทุกครั้ง				
9	เมื่อเพื่อนไม่มีอุปกรณ์เครื่องเขียนข้าพเจ้าจะแบ่งให้เพื่อนเสมอ				
10	ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญกับเพื่อนและเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อนอยู่บ่อยครั้ง				
11	ข้าพเจ้าจะไม่ยอมให้ใครมาเอาเปรียบเพื่อนในห้อง				
12	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าจะชักชวนเพื่อนไปบำเพ็ญประโยชน์เสมอ				
<p>3. การแสดงออกของนักเรียนโดยการสื่อสาร หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนเพื่อส่งผ่านความรู้สึก ความคิด เปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดของเพื่อน การใช้คำพูดที่จริงใจเป็นกันเอง แสดงออกถึงความผูกพันกัน การแสดงออกทางคำพูด และการแสดงออกทางกาย การสบตา การโอบไหล่ การยิ้มแย้ม เพื่อความเข้าใจและการรับรู้ที่ตรงกัน</p>					
13	ข้าพเจ้าจะจับมือแสดงความยินดีกับเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับชัยชนะ				
14	ทุก ๆ เช้าข้าพเจ้าจะยิ้มทักทายเพื่อนๆ เสมอ				
15	เมื่อทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนๆ เสมอ				
16	ข้าพเจ้าจะรู้สึกเสียใจเมื่อเพื่อนโดนทำโทษ				
17	ข้าพเจ้ามักจะพูดให้กำลังใจเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนต้องการ				
18	ทุกครั้งที่สบสายตากับเพื่อนๆ ข้าพเจ้าจะเข้าใจถึงความรู้สึกซึ่งกันและกัน				

ลำดับ	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ/ควรปรับปรุง
		+1	0	-1	
<p>4. การแสดงออกของนักเรียนถึงความสนิทสนม หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อน ในความต้องการของเพื่อน การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจ แสดงออกถึงความเข้าใจกัน อันจะทำให้เกิดความอบอุ่นใจ เมื่อได้อยู่ใกล้เพื่อน การกอดคอ การจับมือ และสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกัน รู้สึกสบายใจเมื่อได้อยู่ด้วยกัน กล้าที่จะพูดคุย แสดงออกอย่างใกล้ชิดทุกเรื่อง</p>					
19	เมื่อเพื่อนรู้สึกท้อแท้มักจะพูดคุยกับข้าพเจ้าเสมอ				
20	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ เราสามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง				
21	เพื่อนในห้องมักจะนำความลับมาเล่าให้ข้าพเจ้าฟังเสมอ				
22	ข้าพเจ้ามักแสดงออกกับเพื่อนถึงความจริงใจด้วยการจับมือและกอดกัน				
23	ข้าพเจ้าไว้วางใจเพื่อนมากกว่าครูประจำชั้น				
24	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจเมื่อมีเพื่อนอยู่ข้าง ๆ				
25	เพื่อนๆ จะรับรู้ความสุข ความทุกข์ของข้าพเจ้าเสมอ				
<p>5. การแสดงออกของนักเรียนถึงความไว้วางใจ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อใจ มั่นใจในตัวเพื่อน ไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยทั้งด้านบวกและด้านลบต่อกัน เพื่อให้เพื่อนได้รู้จักตนเองมากขึ้น มั่นใจในความสามารถของเพื่อน สามารถเป็นที่พึ่งให้เพื่อนในยามที่ลำบาก รู้สึกถึงความปลอดภัย เมื่ออยู่เคียงข้าง สามารถรักษาความลับและรู้สึกอุ่นใจ และมีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อน</p>					
26	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตัวเพื่อน				
27	ข้าพเจ้าไว้วางใจเพื่อน กล้าที่จะเปิดเผยทั้งด้านบวก เพื่อให้เพื่อนได้รู้จักตนเองมากขึ้น				
28	ข้าพเจ้ารู้สึกปลอดภัยเมื่อมีเพื่อนอยู่ข้างๆ ยามไปไหนมาไหน				
29	ข้าพเจ้าสามารถเป็นที่พึ่งให้เพื่อนในยามเพื่อลำบาก				
30	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าเพื่อนจะรักษาความลับได้				
31	ข้าพเจ้าไม่มีความลับกับเพื่อน				
32	ทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามีปัญหาข้าพเจ้าจะเล่าให้เพื่อนฟัง				

ลำดับ	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ/ควรปรับปรุง
		+1	0	-1	
6. การแสดงออกของนักเรียนถึงการรักษามิตรภาพ หมายถึง การที่นักเรียน แสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อมั่น การระวัง การดูแล การปกป้องความสัมพันธ์ ความต้องการให้มิตรภาพนั้นให้คงมีต่อไป					
33	เพื่อนจะบอกข้าพเจ้าเสมอว่า “วันไหนที่เธอไม่มาเรียน ห้องเรียนดูเงียบเหงา”				
34	น้อยครั้งที่ข้าพเจ้าทำให้เพื่อนเสียใจ				
35	ข้าพเจ้าว่าคำว่าเพื่อนคือมิตรภาพที่ยาวนาน				
36	เมื่อข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาข้าพเจ้าจะติดต่อกับเพื่อนเหมือนเดิม				

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ
พิจารณาชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้อง นิยามศัพท์กับวัตถุประสงค์ สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ ขั้นตอนกิจกรรมเทคนิคและวิธีการประเมินผล หากพบว่ามีข้อเสนอแนะ/ควรปรับปรุง โปรดแนะนำรายละเอียด เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ลำดับ	กิจกรรม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ/ ควรปรับปรุง
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
1	ปฐมนิเทศ			
2	ข้อดีของเธอและฉัน			
3	ยินดี ยอมรับ ปรับตัว			
4	ช่วยเหลือ เกื้อกูล			
5	สื่อสาร เสริมสร้างมิตรภาพ			
6	ความสนิทสนม			
7	อบอุ่นใจ			
8	ไว้วางใจ			
9	มั่นใจ เชื่อใจ			
10	การเชื่อมั่นในมิตรภาพ			
11	การรักษามิตรภาพ			
12	ปัจฉิมนิเทศ			

ภาคผนวก จ

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน
โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวทั้งหมด 12 กิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ
- กิจกรรมที่ 2 กิจกรรม ข้อดีของเธอและฉัน
- กิจกรรมที่ 3 กิจกรรม ยินดี ยอมรับ ปรับตัว
- กิจกรรมที่ 4 กิจกรรม ช่วยเหลือ เกื้อกูล
- กิจกรรมที่ 5 กิจกรรม สื่อสาร เสริมสร้างมิตรภาพ
- กิจกรรมที่ 6 กิจกรรม ความสนิทสนม
- กิจกรรมที่ 7 กิจกรรม อบอุ่นใจ
- กิจกรรมที่ 8 กิจกรรม ไว้วางใจ
- กิจกรรมที่ 9 กิจกรรม มั่นใจ เชื่อใจ
- กิจกรรมที่ 10 การเชื่อมั่นในมิตรภาพ
- กิจกรรมที่ 11 การรักษามิตรภาพ
- กิจกรรมที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 1

ชื่อกิจกรรม : ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้และความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
2. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัย และผู้ร่วมกิจกรรม ทุกคน

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. กระดาษรูปหัวใจ 5x8 เซนติเมตร
2. กระดาษสีเหลือง
3. ปากกา

วิธีดำเนินการ:

ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับนักเรียนทุกคน ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมแนะแนว ในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยแนะนำนักเรียนถึงวัตถุประสงค์ พร้อมกฎกติกาในการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลม

4. ผู้วิจัย แจกกระดาษรูปหัวใจโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน แจกให้คนละ 1 ส่วน จากนั้นให้สมาชิกหาชิ้นส่วนที่เป็นชิ้นเดียวกัน เมื่อพบคู่แล้วให้ถามสิ่งที่คู่ตนเองชอบกิน อยากรีเียน และอยากทำมากที่สุด ใช้เวลา 2 นาทีในการแลกเปลี่ยนคำถาม เมื่อหมดเวลานั่งติดกับคู่ตนเอง เป็นรูปวงกลมแล้วลัดกันแนะนำคู่ของตนเองให้สมาชิกกลุ่มทราบ

ขั้นสรุป

5. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมโดยให้คุยกับคู่ของตนเองก่อนแล้วจึงสุ่มถามและช่วยกันเขียนสรุปลงกระดาษสีเหลือง โดยใช้ คำถาม ดังนี้

- * จะนำข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปใช้อย่างไรบ้าง
- * ได้ประโยชน์อะไรจากกิจกรรมนี้
- * จะปรับปรุงพัฒนาตนเองให้เข้ากับผู้อื่นอย่างไร

6. ผู้วิจัยเพิ่มเติมว่ากิจกรรมนี้ต้องการให้สมาชิกทุกคนมีความคุ้นเคยกัน และมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน
7. ผู้วิจัยชี้แจงให้สมาชิกทราบถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกและข้อตกลงต่างๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกซักถาม

การประเมินผล :- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม/การแสดงความคิดเห็น

- การซักถาม/การตอบคำถาม

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 2

ชื่อกิจกรรม : ข้อดีของเธอและฉัน

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนแสดงออกถึงการยอมรับในความแตกต่างของตนเองและเพื่อน

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. อุปกรณ์เครื่องเขียน (ปากกา ดินสอ ยางลบ น้ำยาลบคำผิด ไม้บรรทัด วงเวียน ฯลฯ)
2. ใบงาน

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน
2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. ให้นักเรียนจับฉลากสุ่มเลือกอุปกรณ์คนละ 1 ชิ้น
4. ให้นักเรียนพูดถึงประโยชน์ ข้อดี ของสิ่งของที่ตนเองได้รับจากการสุ่ม จนครบทุกคน

โดยการให้นักเรียนเป็นของสิ่งนั้น

ขั้นสรุป

5. ผู้วิจัยร่วมพูดคุยกับสมาชิกร่วมอภิปรายประเด็นต่อไปนี้
 - * นักเรียนคิดว่า เราเหมือนเพื่อนหรือไม่เพราะอะไร
 - * นักเรียนคิดว่า ข้อดีของเราคืออะไร
 - * นักเรียนคิดว่า ข้อดีของเพื่อนคืออะไร
 - * นักเรียนคิดว่า ความแตกต่างระหว่างเราและเพื่อนมีข้อดีแตกต่างกันอย่างไร
6. ผู้วิจัย และสมาชิกร่วมกันสรุป ใบประเมินการยอมรับความแตกต่างของเพื่อนทุกคนว่า

เป็นสิ่งจำเป็น

การประเมินผล : - สังเกตจากการมีส่วนร่วมกิจกรรม

- สังเกตการณ์ร่วมอภิปรายสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้
- การตอบคำถามและการซักถามข้อสงสัย

ใบงาน กิจกรรม “ข้อดีของฉันและเธอ”

ข้อดีของ

ฉัน.....
.....
.....
.....

ข้อดีของเพื่อน

.....
.....
.....
.....

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 3

ชื่อกิจกรรม : ยินดี ยอมรับ ปรับตัว

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้สมาชิกกระบวนวิธีการแสดงความยินดีกับเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
2. เพื่อให้สมาชิกกระบวนวิธีการให้อภัย และสามารถที่จะเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและปรับตัว
เข้าหาเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

แบบสำรวจตนเอง “ฉันเป็นอย่างไร”

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายและเกริ่นนำว่า ทุกคนมีข้อดี ข้อควรพัฒนา รวมถึงการทำผิดพลาดด้วย

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 4-5 คน
3. ผู้วิจัยอธิบายว่าทุกคนย่อมมีข้อดี และ ย่อมมีข้อควรพัฒนา
4. ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจ “ฉันเป็นอย่างไร”ให้นักเรียน เพื่อกรอกข้อมูล ข้อดี ข้อควรพัฒนา

ของตนเอง

5. นักเรียนจับคู่ เพื่อพูดคุยถึงข้อดี ข้อควรพัฒนา เปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์

ซึ่งกันและกัน

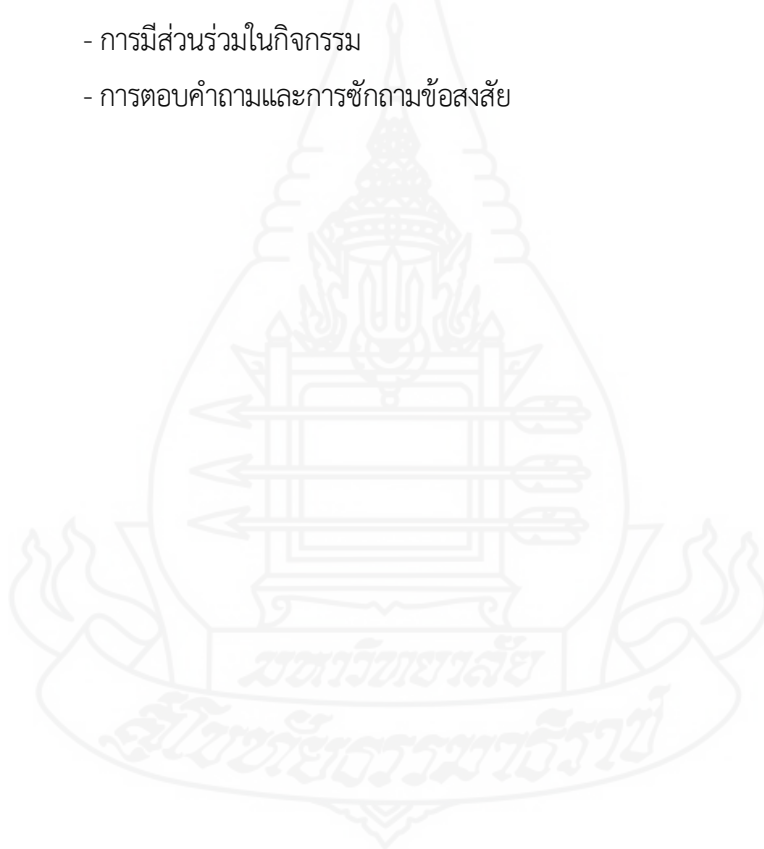
6. ผู้วิจัยถามนักเรียนว่า เมื่อนักเรียนพูดถึงข้อดี รู้สึกอย่างไร ข้อควรพัฒนา รู้สึกอย่างไร
 - * นักเรียนเคยสำรวจตนเองหรือไม่
 - * นักเรียนรู้สึกไม่พอใจที่นึกถึงข้อดี ข้อควรพัฒนาของตนเอง
 - * การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้นหรือไม่
 - * เมื่อนึกถึงข้อควรพัฒนาของตนเอง นักเรียนรู้สึกลำบากใจหรือไม่ เพราะอะไร
 - * นักเรียนนำข้อดีที่พบ มาใช้ในชีวิตอย่างไร
 - * จุดเด่น ข้อควรพัฒนา มีผลอย่างไรต่อชีวิตของนักเรียนบ้าง

- * มีแนวทางใดที่จะแก้ไขข้อควรพัฒนา ของตนเองได้บ้าง
- * นักเรียนกล้ายอมรับข้อควรพัฒนาและพร้อมปรับปรุงตนเองหรือไม่
- * หากมีผู้วิพากษ์วิจารณ์ข้อควรพัฒนา นักเรียนจะอย่างไร
- * ข้อดี ข้อควรพัฒนาของตนเองส่งผลต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นสรุป

7. ผู้วิจัยกล่าวสรุปว่าการระบุข้อดี ข้อควรพัฒนาของตนเองและผู้อื่น ตลอดจน การรับฟัง คำวิพากษ์วิจารณ์ จากผู้อื่น นำมาซึ่งความรู้สึที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐาน ในการยินดีกับความสำเร็จของเพื่อน ยอมรับซึ่งกันและกัน ไปสู่การปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้อย่างเหมาะสม และมีมิตรภาพที่ดี

- การประเมินผล :**
- การทำแบบสำรวจตนเอง
 - การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
 - การตอบคำถามและการซักถามข้อสงสัย

แบบสำรวจตนเอง

“ฉันเป็นอย่างไร”

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจตนเองว่ามีข้อดี ข้อควรพัฒนา อะไรบ้างแล้วกรอกรายละเอียดลงในแต่ละข้อ

ข้อดี

1.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
2.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
3.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
4.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
5.	ทำให้ฉันรู้สึก.....

ข้อควรพัฒนา

1.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
2.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
3.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
4.	ทำให้ฉันรู้สึก.....
5.	ทำให้ฉันรู้สึก.....

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 4

ชื่อกิจกรรม : ช่วยเหลือ เกื้อกูล

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีการแสดงพฤติกรรมโดยการช่วยเหลือ ส่งเสริม ที่เหมาะสม อย่างจริงใจ

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. ผ้าปิดตา(ผ้าพันคอ / อุปกรณ์ปิดตา)
2. ใบงานเพลง “แค่มิ”

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน

ขั้นตอนกิจกรรม

2. นักเรียนยืนเรียงแถว แล้ว ให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งปิดตา
3. สมาชิกกลุ่มที่เหลือ เป็นคนตะโกนบอกทางเพื่อให้ คนที่ปิดตาเดินไปให้ถึงจุดหมายที่

กำหนดไว้

4. เมื่อกลุ่มที่ถึงจุดหมายก่อน นั่งลง พร้อมกัน เพื่อดูกลุ่มอื่น ๆ ทำกิจกรรมต่อไป

5. ผู้วิจัยเปิดเพลง แค่มิ ให้นักเรียนร่วมกันร้อง

6. นักเรียนร่วมอภิปรายประเด็น ต่อไปนี้

* นักเรียนคิดว่า กลุ่มที่ชนะ นั้นเป็นเพราะเหตุใด

* นักเรียนคิดว่าตนเองและกลุ่มแสดงออกถึงการช่วยเหลือส่งเสริมกับเพื่อนด้วยความ

จริงใจหรือไม่

* นักเรียนคิดว่า การช่วยเหลือ ส่งเสริม ด้วยความจริงใจ มีความสำคัญกับ มิตรภาพ

ระหว่างเพื่อนหรือไม่

* นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการทำกิจกรรมนี้

ขั้นสรุป

7. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า การสร้างความมิตรภาพระหว่างเพื่อนควรแสดงออก ด้วยช่วยเหลือ ส่งเสริม เพื่อนด้วยความจริงใจ ไม่เอาเปรียบ ชวนทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ทำให้เกิด มิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ดีต่อกัน

การประเมินผล : - สังเกตพฤติกรรมจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- สังเกตการร่วมอภิปราย

ใบงานเพลง แค่มิ

ศิลปิน พลพล พลกองเส็ง

อาจจะมึนพร้อม แต่ชีวิตก็ยังวุ่นวายยังไม่พอดี ยังไม่พอใจ ถึงไม่หนาวกายแต่หนาวใจอยู่ดี
อาจจะมึนน้อย แต่ไม่ขอให้มึนมากมายมีแค่พอดี มีแค่พอใจ ถึงต้องหนาวกายแต่หัวใจอุ่นดี
อุ่นใจแล้ว แค่มิเธอกับฉันรักกันตลอดไปด้วยใจ ใจที่หวังดีอุ่นใจแล้ว หนาวเย็นสักแค่นั้น
เมื่อมีรักเข้าใจ จะมีอะไรอุ่นกว่านี้

อยู่ในความรัก อาจจะเหมือนว่าไม่มีใครแต่รู้ว่ามิเธอ เธอที่เข้าใจถึงต้องหนาวกายแต่หัวใจอุ่นดี
อุ่นใจแล้ว แค่มิเธอกับฉันรักกันตลอดไปด้วยใจ ใจที่หวังดีอุ่นใจแล้ว หนาวเย็นสักแค่นั้น
เมื่อมีรักเข้าใจ จะมีอะไรอุ่นกว่านี้

อุ่นใจแล้ว แค่มิเธอกับฉันรักกันตลอดไปด้วยใจ ใจที่หวังดีอุ่นใจแล้ว หนาวเย็นสักแค่นั้น
เมื่อมีรักเข้าใจ จะมีอะไรอุ่นกว่านี้

อยู่ในความรัก อาจจะเหมือนว่าไม่มีใคร แต่รู้ว่ามิเธอ เธอที่เข้าใจถึงต้องหนาวกายแต่หัวใจอุ่นดี
รู้ว่ามิเธอ เธอที่เข้าใจ ถึงต้องหนาวกายแต่หัวใจอุ่นดี

ที่มา: <http://issue247.com/relationship/reasons-your-childhood-friends-will-always-be-the-best/>

สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561

ชุดกิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 5

ชื่อกิจกรรม : สื่อสาร เสริมสร้างมิตรภาพ

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกวิธีแสดงออกถึงการสื่อสารระหว่างเพื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ให้นักเรียนแสดงออกถึงการยอมรับฟังความคิดของเพื่อน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกวิธีแสดงออกถึงความผูกพัน ระหว่างเพื่อน

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. คลิปวีดิทัศน์ ฝึกะ
2. ใบกิจกรรม“การสื่อสาร”
3. ใบความรู้ เรื่อง มิตรภาพ

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน และให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3 คน และให้นักเรียนนั่งเป็น

แถว

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. ผู้วิจัยเปิดคลิปวีดิทัศน์ ให้นักเรียนรับชมเป็นเวลา 7 นาที
3. ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการสื่อสาร ตามประเด็นนี้
 - * นักเรียนคิดว่า การสื่อสารสำคัญอย่างไร
 - * การสื่อสาร แบ่งออกได้กี่ ประเภท
 - * ให้นักเรียนยกตัวอย่างการสื่อสารระหว่างเพื่อน เพื่อแสดงถึงความรู้สึก
4. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องมิตรภาพ
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายทำใบงาน

ขั้นสรุป

6. ผู้วิจัยสรุปในประเด็นการสื่อสารระหว่างเพื่อน เพื่อส่งผ่านความรู้สึก ความคิด เปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดของเพื่อน การใช้คำพูดที่จริงใจเป็นกันเอง แสดงออกถึง

ความผูกพันกัน การแสดงออกทางคำพูด และการแสดงออกภาษากาย เพื่อความเข้าใจและการรับรู้ที่ตรงกัน ทำให้เกิดมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ดี

การประเมินผล : -สังเกตจากการมีส่วนร่วมกิจกรรม

- การแสดงออกถึงความสนใจ
- ใบกิจกรรม

ใบความรู้ เรื่องมิตรภาพ

โตเติล

นับตั้งแต่วัยเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่มิตรภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตมนุษย์มีความสุข เรียนรู้ข้อผิดพลาด ฟันฝ่าอุปสรรคได้อย่างไม่โดดเดี่ยว รวมทั้งชื่นชมยินดี เมื่อมีความสำเร็จในชีวิตมนุษย์ จึงไม่อาจอยู่โดดเดี่ยวปราศจากการมีเพื่อน สำหรับอาริสโตเติลแล้วมิตรภาพมีความหมายลึกซึ้งมากกว่า ความรู้สึกชอบพอ หรือถูกใจกัน มิตรภาพจะเกิดขึ้นแท้จริง จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน ชื่นชมในความคิดซึ่งกันและกัน ยอมรับและเข้าใจในความเป็นตัวตนของกันและกัน โดยไม่ได้หวังประโยชน์ใด ๆ จากกันเป็นเป้าหมายมิตรภาพที่มีพื้นฐานอยู่บนผลประโยชน์ ย่อมไม่ใช่มิตรภาพที่แท้จริงเป็นเพียง มิตรภาพที่ฉาบฉวยและประาะบาง แต่มิตรภาพที่แท้จริงนอกจากจะมีพื้นฐาน อยู่บนความชื่นชมความคิดซึ่งกันและกันแล้ว ด้วยเหตุนี้ผู้ที่สามารถเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันและกันได้จึงเป็นคนดีและเป็นผู้มีคุณธรรม การมีเพื่อนที่ดีจึงเปรียบเสมือน ได้พรอันประเสริฐ

แนวทางการสร้างมิตรภาพ 10 ประการดังนี้

1. การยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน
2. สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน
3. มีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง
4. มีน้ำใจกับคนอื่น
5. มีความเป็นมิตร
6. เคารพความเป็นส่วนตัว ของเพื่อน
7. ศึกษานิสัยใจคอกันให้ดี
8. มีอารมณ์ขัน
9. มีกิจกรรมยามว่างเรียบร้อย
10. อย่าโอ้อวดดีของตัวเองจนเพื่อนรู้สึกด้อย

ที่มา : <https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/friendship.htm>.

ใบกิจกรรม เรื่อง การสื่อสาร

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกวิธีการสื่อสาร ระหว่างเพื่อน เพื่อส่งผ่านความรู้สึก ความคิด แสดงออกถึงความผูกพันกัน การแสดงออกทางคำพูด และการแสดงออกภาษากาย การสบตา การโอบไหล่ การยิ้มแย้ม เพื่อความเข้าใจและการรับรู้ที่ตรงกัน

ตัวอย่าง การสื่อสารทางกาย เช่น การตบไหล่เพื่อน เบาๆ

1.
2.
3.
4.
5.

ที่มา : <https://twitter.com/momentfriend>

สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561

ตัวอย่าง การสื่อสารทางคำพูด เช่น ไม่เป็นไร เราเข้าใจ

1.
2.
3.
4.
5.

ที่มา : www.google.co.th/ กระจิบ สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 6

ชื่อกิจกรรม : ความสนิทสนม

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนระบุวิธีการแสดงออกเพื่อตอบสนองในความต้องการของเพื่อน การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และความเห็นอกเห็นใจ

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. กระดาษเอ 4
2. คลิปวีดิทัศน์ “รอยยิ้มของวันพรุ่งนี้”

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินชีวิต ที่นักเรียนสามารถเปิดเผยได้

2. ให้นักเรียนรับชมคลิปวีดิทัศน์ เวลาประมาณ 15 นาที
3. ให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้รับจากการชมคลิปวีดิทัศน์

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่เพื่อนที่สนิทมากที่สุด 1 คน

5. ให้นักเรียนกล่าวถึงเพื่อนที่จับคู่กัน แล้วจดบันทึกนิสัยส่วนตัว หรือความชอบพิเศษของเพื่อนที่คิดว่าสำคัญ 1 เรื่อง ที่สามารถเปิดเผยได้

6. ผู้วิจัยซักถามนักเรียน ประเด็นต่อไปนี้

- * ผู้วิจัยซักถามเพื่อน ที่มีใช้ที่จับคู่ ว่า นักเรียนทราบข้อมูลของเพื่อนคนนี้หรือไม่
- * ผู้วิจัยซักถามนักเรียนในคู่ว่า นักเรียนทราบข้อมูลของเพื่อนคนนี้ได้อย่างไรจนครบทุกคน
- * ผู้วิจัยซักถาม นักเรียนเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและข้อคิดที่ได้เกี่ยวกับ

ความสนิทสนมของเพื่อน ๆ เปรียบเทียบกับคลิปวีดิทัศน์ที่ชม

ขั้นสรุป

7. ผู้วิจัยร่วมพูดคุยกับนักเรียนถึงแสดงออกต่อเพื่อนในความต้องการของเพื่อน การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจ แสดงออกถึงความเข้าใจกันเพื่อให้เกิดมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ดี

การประเมินผล : -สังเกตจากการร่วมกิจกรรม

-สังเกตจากกระดาษที่นักเรียนเขียน

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 7

ชื่อกิจกรรม : อบอุ่นใจ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีแสดงออกถึงการทำให้เกิดความอบอุ่นใจ ระหว่างเพื่อน

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. ใบกิจกรรม อบอุ่นใจ
2. คลิปเพลง “อุ่นใจ”
3. ใบงานบทบาทสมมติ

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพูดคุยกับนักเรียน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงการแสดงออกถึงความเข้าใจกัน อันจะทำให้เกิดความอบอุ่นใจ

ที่มีให้กับเพื่อน ในประเด็น

* นักเรียนแสดงความเข้าใจเพื่อนอย่างไร

* นักเรียนทำอะไรให้เพื่อนรู้สึกอบอุ่นใจ

3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มแล้ว ออกมาทำการแสดง

เรื่อง“อบอุ่นใจ”

4. เมื่อจบการแสดง ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปราย

5. ให้นักเรียน ฟังเพลง อบอุ่นใจ ใช้เวลา 4.50 นาที

6. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเพลงที่ฟังตามประเด็น ดังนี้

* ผู้วิจัย ถามนักเรียนว่า ฟังเพลง อบอุ่นใจ แล้ว รู้สึกอย่างไร

* นักเรียนคิดว่า เพื่อนสนิท ของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกกับเขาอย่างไร

* ผู้วิจัยให้นักเรียนทำใบกิจกรรม อบอุ่นใจ

7. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำใบกิจกรรม

ขั้นสรุป

8. ผู้วิจัยนักเรียนกล่าวสรุปว่าการแสดงออกถึงความเข้าใจกันอันจะทำให้เกิดความอบอุ่นใจเมื่อได้อยู่ใกล้เพื่อนสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกันรู้สึกสบายใจเมื่อได้คุยกันกล้าที่จะพูดคุย แสดงออกอย่างใกล้ชิดทุกเรื่องคือความสนิทสนม

การประเมินผล : -สังเกตจากการร่วมกิจกรรม

- ใบกิจกรรม อบอุ่นใจ

เพลง : อุ่นใจ

ศิลปิน พลพล พลกองเส็ง

มีคนบางคนผ่านมาแต่ไม่ช้าพวกเขาก็ผ่านไป
 และมีใครใคร่อีกมากมายที่เข้ามาและจากกันไป
 ไม่เคยมีใครซักคนอยู่กับฉันรักฉันตลอดไป
 ไม่เคยมีใครที่เต็มใจอยู่กับฉันเวลาเดียว

* แต่มีคนเพียงหนึ่งคนคนเพียงหนึ่งคน
 เขาไม่เคยไปไกลก็คือเธอเพียงผู้เดียว
 เธอเพียงผู้เดียวที่ไม่จากไปไหน
 ** พรุ่งนี้หรือว่าเมื่อไหร่หรือว่าวันใด
 เธอยังคงเหมือนเดิมไม่เคยต้องมีคำสัญญา
 ไม่ต้องบอกรักก็เข้าใจไม่เห็นต้องเหมือนคนอื่น
 ไม่ต้องวุ่นวายไม่เคยต้องมีคำพูดใด
 แค่มองไปไกลไกลเห็นเธอก็อุ่นใจ

เวลาที่ใจเจ็บเหงาและปวดร้าว
 และเห็นเธอเข้ามาเวลาที่มีน้ำตา
 ก็คือเธอที่อยู่ตรงนี้เวลาที่ฉันเหนื่อยล้า
 และมองหาบางคนช่วยปลอบใจ
 ก็มีคนเดียวที่เข้าใจแค่มองตาที่ไรก็รู้

(ซ้ำ * , **)

ใบกิจกรรม เรื่อง อบอุ่นใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกว่าอะไรคือการแสดงที่บอกถึงความสนิทสนมอบอุ่นใจระหว่างนักเรียนและเพื่อนสนิท

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน บทบาทสมมติ เรื่อง “อบอุ่นใจ”

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “อบอุ่นใจ” ตามเรื่องราวต่อไปนี้

“นักเรียน 4-5 คน เป็นเพื่อนสนิทกัน ในทุก ๆ วัน เพื่อนๆ จะทำอะไร ก็จะช่วยกันทำ ไปไหนไปกัน มีเรื่องราวที่เล่าสู่กันฟัง ทั้งเรื่องความสุข และเรื่องความทุกข์”

วันหนึ่ง เมื่อเพื่อนในกลุ่ม มีปัญหาทะเลาะกับแม่ เมื่อเพื่อนสนิทของนักเรียนมีความทุกข์ใจ นักเรียนจะอย่างไรเพื่อแสดงให้เพื่อนเห็นถึง แสดงความเห็นอกเห็นใจ ความอบอุ่นใจ

โดยวัตถุประสงค์

***ให้นักเรียนแสดงออกถึงการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจ แสดงออกถึงความเข้าใจกัน อันจะทำให้เกิดความอบอุ่นใจ และชี้แนะแนวทางให้เพื่อนที่มีปัญหาอย่างถูกต้อง เหมาะสมโดยใช้เวลา กลุ่มละ 10 นาที

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 8

ชื่อกิจกรรม : ไขว่คว้าใจ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีการแสดงออกต่อเพื่อนถึงความไขว่คว้าใจในตัวเพื่อน

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. เกม “ปิดตาตี”
2. ใบกิจกรรม“ความไขว่คว้าใจ”
3. เชือก/หรือผ้า สำหรับผูก
4. ใบความรู้ “ความไขว่คว้าใจนั้นสำคัญไฉน”
5. คลิปเพลง “เพื่อนใจ”

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนพูดคุยซักถาม สมาชิกในกลุ่ม เรื่องความไขว่คว้าใจในเพื่อน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่ง จับคู่ เพื่อเล่นเกม ปิดตาตีโดยให้สมาชิก 1 คนเป็นคนคอยบอกทางเพื่อนสมาชิก 1 คน (ใช้ผ้าปิดตา) ถือไม้สำหรับตี

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. ให้นักเรียน 1 คนที่ปิดตาพร้อมถือไม้ เพื่อตีกระป๋อง ให้นักเรียนคนที่ 2 ตะโกนบอกทางเพื่อเดินไปตีกระป๋องโดยอาจจะเล่นครั้งละ 3 คู่ จนครบทุกคู่
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของความเชื่อใจมั่นใจในตัวเพื่อนตามประเด็นต่อไปนี้

* เพราะเหตุใด ทีมจึงชนะ

* เพราะเหตุใด ทีมจึงแพ้

* ความสำคัญของการเล่นเกมนี้ คืออะไร

5. นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “เพื่อนใจ”
6. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำใบกิจกรรม“ความไขว่คว้าใจ”

ขั้นสรุป

7. ผู้วิจัยร่วมพูดคุยสรุปประเด็นเรื่องความไว้วางใจกับนักเรียนในเรื่องการแสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อใจ มั่นใจและไว้วางใจในตัวเพื่อน

การประเมินผล : -สังเกตจากการร่วมกิจกรรม

-สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย

ใบความรู้ ความไว้วางใจนั้นสำคัญไฉน

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ เกษุรานนท์

คนเราทุกคนต้องการมีคนไว้วางใจได้ เพื่อเป็นเพื่อนที่คอยปรับทุกข์ เพื่อนคู่คิด เพื่อนที่เดินเคียงข้างไปตลอดทั้งยามสุขและยามทุกข์ เพื่อนที่คอยช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา และ/หรือเป็นผู้ที่จะช่วยให้การทำงานหรือการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ และขณะเดียวกันคนเราก็ต้องการให้คนไว้วางใจหรือเชื่อใจในตนเอง หลายคนพยายามที่จะสร้างหรือทำตนให้เป็นที่ไว้วางใจหรือไว้นับถือเชื่อใจของคนรอบข้าง โดยมีจุดประสงค์ที่ต่างกัน บางคนต้องการผลประโยชน์จากคนรอบข้าง ที่ออกมาในรูปของความสำเร็จในงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตำแหน่งที่สูงขึ้น เงินหรือทรัพย์สินของต่าง ๆ หรือบางคนไม่ได้ต้องการผลประโยชน์ เพียงแต่ต้องการความรัก ความเป็นมิตร ความอบอุ่น การยกย่องจากคนรอบข้าง หรือเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มเท่านั้น

ความไว้วางใจ คือ ความเชื่อที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้มีให้กับบุคคลอื่น ว่าบุคคลนั้นจะซื่อสัตย์ต่อเขาไม่ทำร้ายหรือเอาเปรียบเขา เป็นปัจจัยพื้นฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี ๆ ต่อกันเกิด ความตั้งใจที่จะทำสิ่งดี ๆ ให้กัน ให้ความร่วมมือในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยใจจริง และเกิดความภักดีต่อกัน

ไม่ว่าบุคคลใดจะอยู่ในสถานภาพไหน บทบาทอะไรก็ตาม จำเป็นที่จะต้องสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับตนเองทั้งในส่วนที่ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ และรู้จักที่จะไว้วางใจคนอื่น ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสุขและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและในการทำงาน

ที่มา : จุลสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/booklet/2_2552/Relax.htm

ใบกิจกรรม เรื่อง ความไว้วางใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายเพราะอะไรนักเรียนถึงเชื่อใจ มั่นใจและไว้วางใจในตัวเพื่อน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

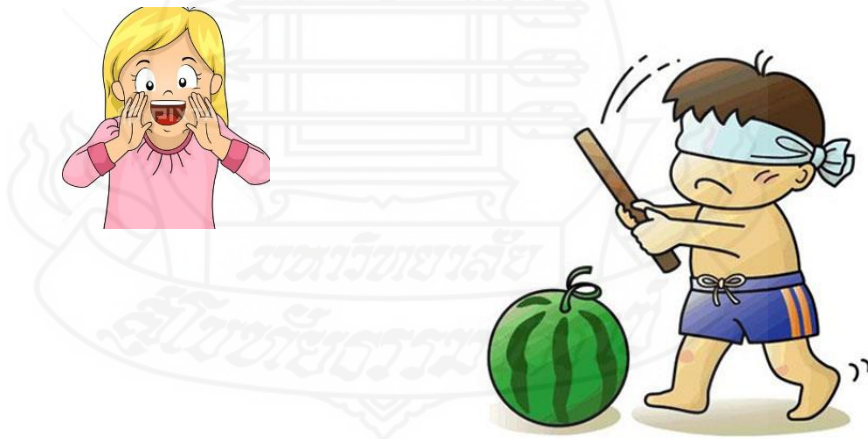
.....

.....

.....

.....

.....

ที่มา <https://www.jatschool.com/index.php?route=module/pageview&path=849&catagory=8>

<https://th.pixtastock.com/tags> สีสันเมื่อ กุมภาพันธ์ 2561

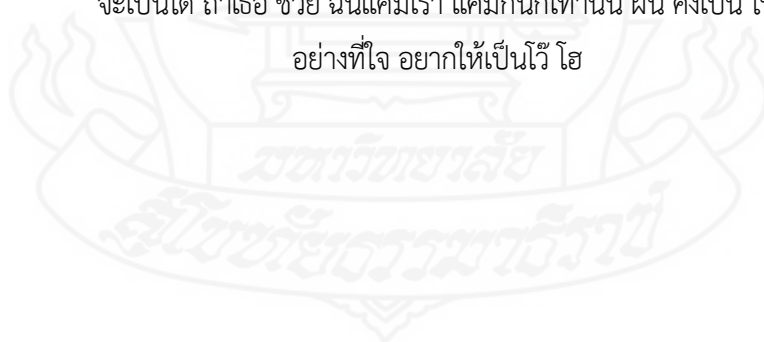
เพลง : เพื่อนใจ

ศิลปิน : โลโซ (Loso)

หากวันนี้ ไม่มีเธอก็ไม่รู้ ว่า ฉันจะเป็น เช่นไร
 โลกใบนี้ ช่างเป็น ใจที่ทำให้ฉัน ได้เจอ กับเธอ
 ร่วมมือกันเพื่อสิ่งนั้น ที่ยิ่งใหญ่จะเป็นได้ ถ้าเรา ช่วย กัน
 แค่มิเธอ แค่มิฉันก็เท่านั้น ฝัน คงเป็น ไป
 อย่างที่ใจ อยากให้เป็น

สุดขอบฟ้า ที่แสนไกลจะแห่งไหน ที่ ไต่ถ้ามี เธอ ไป
 จะมีฉัน เป็นเพื่อน ใจอย่าหวั่นไหวให้เธอ เชื่อ ฉัน
 ร่วมมือกันเพื่อสิ่งนั้น ที่ยิ่งใหญ่จะเป็นได้ ถ้าเรา ช่วย กัน
 แค่มิเธอ แค่มิฉันก็เท่านั้น ฝัน คงเป็น ไปอย่างที่ใจ อยากให้เป็น โว
 เพียงแคเธอ ต้องการฉันให้ บอกเพียงแคใจ เธอจะรัก
 ไม่ หรอกยอมให้เธอ หมดไปแล้วทุก สิ่งจากใจจริง จากใจฉัน

ร่วมมือกันเพื่อสิ่งนั้น ที่ยิ่งใหญ่จะเป็นได้ ถ้าเรา ช่วย กันแค่มิเธอ แค่มิฉัน
 ก็เท่านั้น ฝัน คงเป็น ไปร่วมมือกันเพื่อสิ่งนั้น ที่ยิ่งใหญ่
 จะเป็นได้ ถ้าเธอ ช่วย ฉันแค่มิเรา แค่มิฉันก็เท่านั้น ฝัน คงเป็น ไป
 อย่างที่ใจ อยากให้เป็นไว้ โห

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 9

ชื่อกิจกรรม : มั่นใจ เชื่อใจ

- วัตถุประสงค์:
1. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกวิธีการเปิดเผยตนเองทั้งด้านบวกและด้านลบต่อกัน
 2. เพื่อให้นักเรียนระบุวิธีการแสดงออกเพื่อเป็นที่พึงให้เพื่อนในยามที่ลำบาก
 3. เพื่อให้นักเรียนบอกความสำคัญของการรักษาความลับของเพื่อน

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. ใบงาน “มั่นใจในเพื่อน”
2. คลิปวีดิทัศน์เรื่อง “เชื่อใจ (friends forever)”

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายกับนักเรียนว่าให้เรานึกถึงข้อที่ควรพัฒนาของตนเองมา 3 ข้อ

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ตนคิดว่าควรพัฒนา มา 3 ข้อ
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำใบงาน “มั่นใจในเพื่อน” โดยเป็นกระดาษรูปหัวใจที่เขียน สิ่งที่ไม่ชอบหรือไม่ดี ในชีวิตของนักเรียนนั้นไปให้เพื่อนที่ตนเองคิดว่ากล้าบอกภายในห้องประชุมนี้

4. ผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนร่วมอภิปราย ประเด็นต่อไปนี้

- * เพราะเหตุใด จึงมอบให้เพื่อนคนนี้
- * เมื่อเขียนและมอบให้เพื่อนแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร
- * เพราะอะไร นักเรียนถึงบอกความลับนี้ กับเพื่อนคนนี้
- * นักเรียนคิดว่ากิจกรรมนี้ทำแล้วได้อะไร

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนชม คลิปวีดิทัศน์เรื่อง “เชื่อใจ (friends forever)” เวลา 7 นาที

6. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงสิ่งที่ได้รับจากการชมคลิป

ขั้นสรุป

7. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกับนักเรียนในประเด็นความกล้าที่จะเปิดเผยทั้งด้านบวกและด้านลบต่อกันเพื่อให้เพื่อนได้รู้จักตนเองมากขึ้น การแสดงความมั่นใจในความสามารถของเพื่อน เป็นที่พึงให้เพื่อน

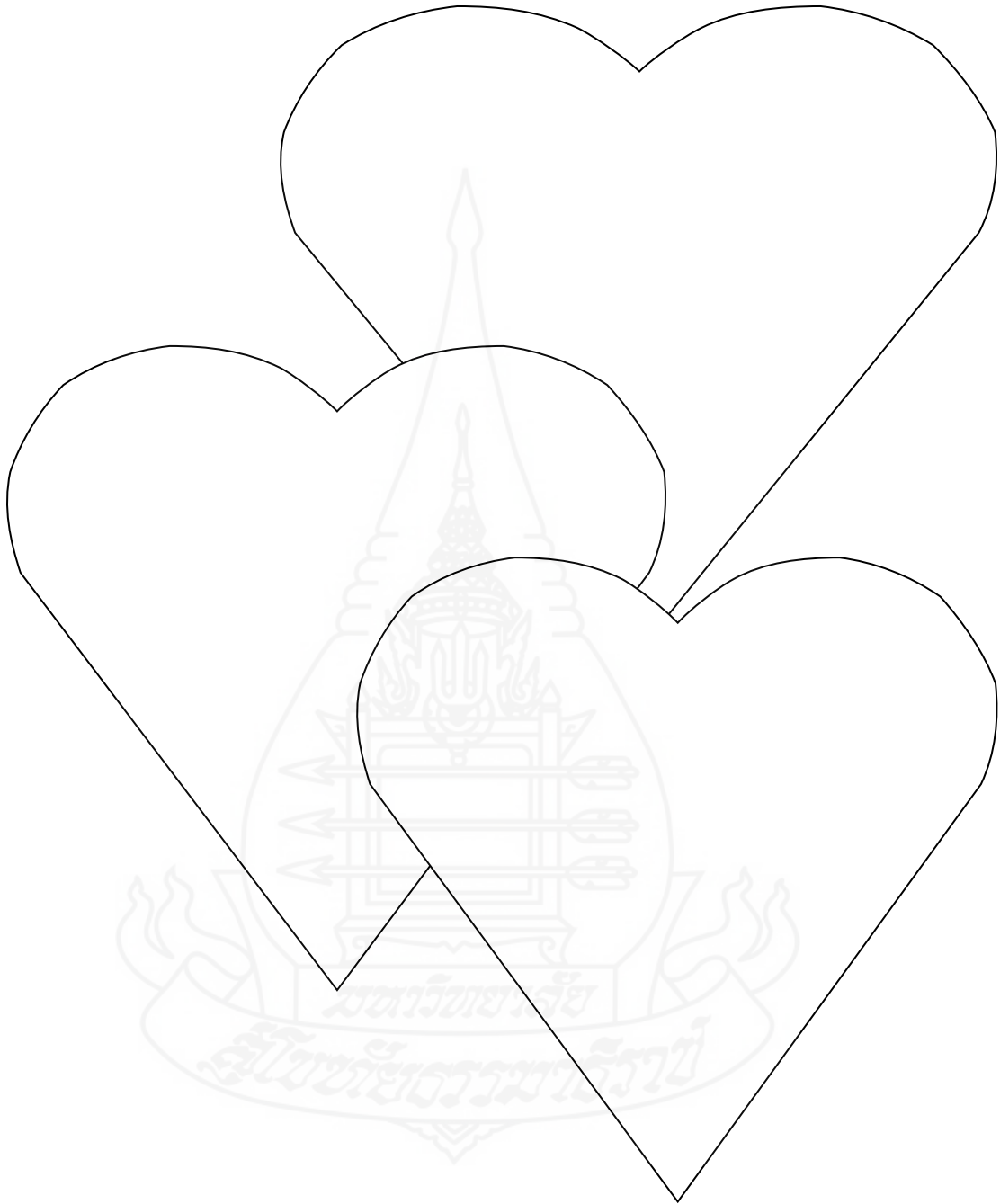
ในยามที่ลำบาก รู้สึกถึงความปลอดภัยเมื่ออยู่เคียงข้างเพื่อนสามารถรักษาความลับและรู้สึกอุ่นใจ
มีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อน

การประเมินผล :-จากการร่วมกิจกรรม

-การตอบคำถาม การอภิปราย

ใบงาน “มันใจในเพื่อน”

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 10

ชื่อกิจกรรม : การเชื่อมั่นในมิตรภาพ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนระบุวิธีการแสดงออกต่อเพื่อนถึงความเชื่อมั่นในมิตรภาพ

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. กระดาษ A4
2. เกม “รักษาความรัก”
3. คลิปเพลง “ถึงเพื่อน”
4. ใบงาน “การรักษามิตรภาพ”

วิธีดำเนินการ:

ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงการรักษาสัญญาในชีวิตประจำวัน
2. ให้นักเรียนจับกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน แล้วนั่งเป็นกลุ่ม

ขั้นตอนกิจกรรม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นเกม รักษาความรัก
4. ผู้วิจัยอธิบายถึงกติกาการเล่น คือ ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันรักษาความรัก (กระดาษ 1 แผ่น) แล้วใช้ร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งที่ไม่ใช่มือ นำกระดาษไปถึงเส้นชัยโดยไม่ให้กระดาษขาด ทีมให้ถึงก่อน ถือว่าเป็นผู้ชนะ (ถ้านักเรียน ยังไม่ช่วยเหลือ ให้ปรับกระดาษ ให้เล็กลงได้)
5. นักเรียนอภิปรายถึงประเด็นต่อไปนี้
 - * จากการเล่นเกมนี้ นักเรียนได้ข้อคิด อะไร
 - * นักเรียน รักษาความรักได้หรือไม่
 - * กลุ่มที่กระดาษขาด เกิดจากอะไร
6. นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “ถึงเพื่อน” เวลา 3.07 นาที โดยอาจเปิดคลิปเพลงให้นักเรียน ฟัง 1 ครั้ง แล้ว ช่วยกันร้องโดยพร้อมเพรียงกัน
7. นักเรียนทำใบงาน “การรักษามิตรภาพ”

ขั้นสรุป

8. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกับนักเรียนในประเด็นเพลงที่ฟัง และหากเรารู้จักรักษา ระวัง การดูแล การปกป้องกระดาษจะไม่ขาด เช่นเดียวกับ มิตรภาพระหว่างเพื่อน เมื่อมีการดูแล รักษา มิตรภาพที่ดีเพื่อให้ อยู่กับเราตลอดไป

การวัดประเมินผล : - จากการร่วมกิจกรรม

- ใบงาน “การรักษามิตรภาพ”

ใบงาน เรื่อง การรักษามิตรภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายวิธีการรักษา การระวัง การดูแลและการปกป้องความสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อน

ฉันจะ รักษา ระวัง ดูแล
ปกป้องความสัมพันธ์ และให้
มิตรภาพระหว่างเพื่อนอย่างไร

เพลง : ถึงเพื่อน

ศิลปิน : พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์

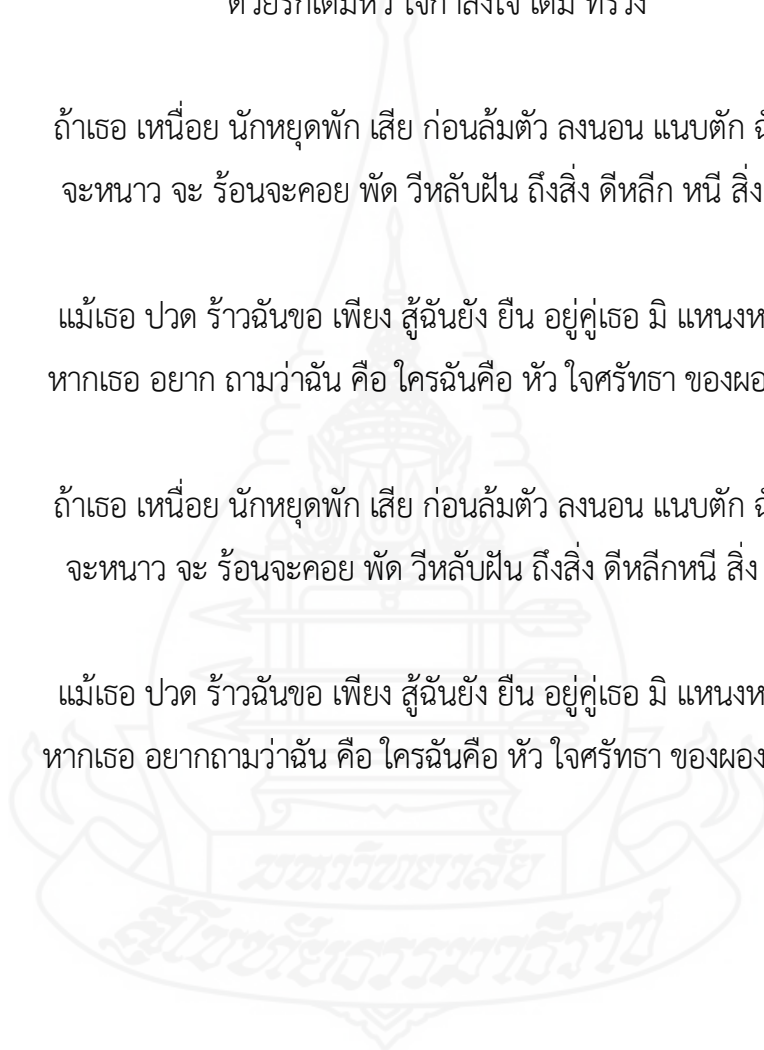
ในโลกแห่งความ ผันในวันที่เป็น จริงเรื่องราว
 ทุก สิ่งต่างกัน มาก มายเธอจง เสาะ หาพบพาน นำ ไป
 ด้วยรักเต็มหัวใจกำลังใจ เต็ม ทรวง

ถ้าเธอ เหนื่อย นักหยุดพัก เสีย ก่อนล้มตัว ลงนอน แนบตัก ฉัน นี้
 จะหนาว จะ ร้อนจะคอย พัด วิหลับฝัน ถึงสิ่ง ดีเหลือ หนี สิ่ง เลว

แม้เธอ ปวด ร้าวฉันขอ เพียง สู้ฉันยัง ยืน อยู่คู่เธอ มิ แห้งหน่าย
 หากเธอ อยาก ถามว่าฉัน คือ ใครฉันคือ หัว ใจศรัทธา ของผอง ชน

ถ้าเธอ เหนื่อย นักหยุดพัก เสีย ก่อนล้มตัว ลงนอน แนบตัก ฉัน นี้
 จะหนาว จะ ร้อนจะคอย พัด วิหลับฝัน ถึงสิ่ง ดีเหลือ หนี สิ่ง เลว

แม้เธอ ปวด ร้าวฉันขอ เพียง สู้ฉันยัง ยืน อยู่คู่เธอ มิ แห้งหน่าย
 หากเธอ อยากถามว่าฉัน คือ ใครฉันคือ หัว ใจศรัทธา ของผอง ชน...

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 11

ชื่อกิจกรรม : การรักษามิตรภาพ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้นักเรียนระบุวิธีการแสดงออกต่อเพื่อนเพื่อให้มิตรภาพนั้นคงอยู่ตลอดไป

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. คลิปวิดีโอที่สั้น เรื่อง “Friendship (มิตรภาพ)”
2. กระดาษแผ่นใหญ่
3. ปากกาสี

วิธีดำเนินการ:

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย
2. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่ง เรียงเป็นแถวเพื่อชม คลิปวิดีโอที่สั้น

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนชม คลิปวิดีโอที่สั้น เรื่อง “Friendship (มิตรภาพ)” เวลา 10 นาที
4. ร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญและคุณค่ามิตรภาพโดย ประเด็นต่อไปนี้
 - * นักเรียนชมภาพยนตร์แล้ว รู้สึกอย่างไร
 - * นักเรียนคิดว่า ความสำคัญและคุณค่ามิตรภาพคืออะไร
 - * นักเรียนคิดว่าการรักษามิตรภาพ สำคัญ อย่างไร และ ควรทำอย่างไร
5. ให้นักเรียนเขียนบรรยายพร้อมนำเสนอเกี่ยวกับ การรักษามิตรภาพ ลงในกระดาษแล้ว

นำเสนอทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

6. ผู้วิจัยสรุปในประเด็นการปกป้องความสัมพันธ์ความต้องการให้มิตรภาพที่ดีระหว่างเพื่อน เพื่อให้คงอยู่ตลอดไป

การประเมินผล :- การร่วมกิจกรรม

- การตอบคำถาม ชักถาม
- การนำเสนอ

กิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 12

ชื่อกิจกรรม : ปัจฉินิเทศ

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อยุติการจัดกิจกรรมแนะแนว

ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม : 50 นาที

สื่อประกอบกิจกรรม:

1. แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน
2. คลิปเพลง “เราและนาย”

วิธีดำเนินการ:

ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย
2. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่ง เป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน

ขั้นตอนกิจกรรม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน เพื่อนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนน

หลังการทดลอง

ขั้นสรุป

5. ผู้วิจัยร่วมพูดคุยกับนักเรียนในเรื่อง มิตรภาพระหว่างเพื่อน เมื่อผ่านการทำกิจกรรมที่ผ่านมา และสรุป
6. ผู้วิจัยกล่าวนำก่อนร้องเพลง “เราและนาย”

การประเมินผล : -การร่วมกิจกรรม

-แบบประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อน

เพลง : เราและนาย

ศิลปิน : โลโซ (Loso)

วันคืนที่เนิ่นนาน ที่มีเราสองคนดิ้นรนสู้ทนเพื่อความฝัน
มีคำสัญญาว่าเราไม่ทอดทิ้งกันแม้คืนและวันจะโหดร้าย

ไม่อาจทำให้ใจ ของเรานั้นเปลี่ยนผันสัญญาที่ให้กัน ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง
เพื่อนจะมี จะมีเราและนายเสมอ..

จากวันนี้ จะมีเรา เราและนายจดจำไว้ตลอดไป ไม่ทิ้งกัน
หากมีเราจะมีนายร่วมทางไม่มีไหวหวั่นเพื่อนกัน เพื่อนตายตลอดไป

ไม่อาจทำให้ใจ ของเรานั้นเปลี่ยนผันสัญญาที่ให้กัน ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง
เพื่อนจะมี จะมีเราและนายเสมอ..

จากวันนี้ จะมีเรา เราและนายจดจำไว้ตลอดไป ไม่ทิ้งกัน
หากมีเราจะมีนายร่วมทางไม่มีไหวหวั่นเพื่อนกัน เพื่อนตายตลอดไป

จากวันนี้ จะมีเรา เราและนายจดจำไว้ตลอดไป ไม่ทิ้งกัน
หากมีเราจะมีนายร่วมทางไม่มีไหวหวั่นเพื่อนกัน เพื่อนตายตลอดไป

คือเพื่อนกันเพื่อนตาย..ตลอดไป

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวกิงแก้ว เรืองจ้อย
วัน เดือน ปีเกิด	3 กุมภาพันธ์ 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาการคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเมธีพิทยา ต.ท่าฟ้อ อ.เมือง จ.พิจิตร 66000
ตำแหน่ง	ข้าราชการครู คศ.1 สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ รับผิดชอบงานครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา

